Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

..ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

..най 1921 оной ..ин 21-һээ гарана | № 286 (14000) | 1972 оной декабрийн 5, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ДЕКАБРИИН—5 СОВЕТ КОНСТИТУЦИИН ҮДЭР

..ОССИН ХҮСЭН ..ГЭЛДЭР ДАБШАЛТА

..осквада болоһон пресс-конференци

.. онойхитой сасуулан харабал, Россиин промыш.. ..үйлэдбэриин продукциин хэмжээн 287 дахин ехэ ..ой. Совет засагай үедэ промышленна 25 мянган ..редприяти, мүнөө үеын техникээр хангагдаһан, ..нууд, олон мянган километр ута түмэр ба шоссейнэ ..ууд баригдаһан байна. Россиин Федераци мүнөө бү.. ..н доторнай гаргагдаһан продукциин гурбанай хоёр .. 60-һаа дээшэ процент электрын элшэ хүсэ, 55 .. булад, 80-һаа дээшэ процент нефть, минеральна ..агын хахадые үйлэдбэрилнэ, 80-һаа дээшэ про.. ..д нэхэнэ.

..бриин 1-нэй үдэр Москвада совет болон хариин ..дэй корреспондентнүүдтэй үнгэргэгдэһэн пресс- ..енци дээрэ эдэ тоо, баримтанууд хэлэгдэһэн байна. ..истнуудай урда үгэ хэлэһэн РСФСР-эй Министр.. Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, республикын гос.. түрүүлэгшэ К. М. Герасимов Россиин Федерациин ..но-экономическа хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр .. үгөө.

..лизмын зам дээрэ гараһан адли тэгшэ эрхэтэй ..ай хүсэ ехэтэ холбоо барисаае байгуулха, бэхи.. ба хүгжөөхэ хэрэгтэ Эхэ ороноймнай бүхы ара.. ..олон үндэһэ яһатан, нэн түрүүн агуу ехэ ород ара.. ехэ үүргэ дүүргэһэн тухай партиин XXIV съезд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. ..эй хэлэһэн үгэнүүдые тэрэ һануулба.

..юциин урда тээхи Россиин хүн зоной ажаһуудаг бай.. ..нүүдэй фонд 110 миллион дүрбэлжэн метр байһан Табан жэлнүүдэй үедэ Россиин Федерацида байрын ..ард 229 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай му.. ..н гэрнүүд баригданхай. Гансахан наймадахи та.. ..эй үедэ Россиин Федерациин 31 миллион хүн зон ..айрануудта ороһон байха юм.

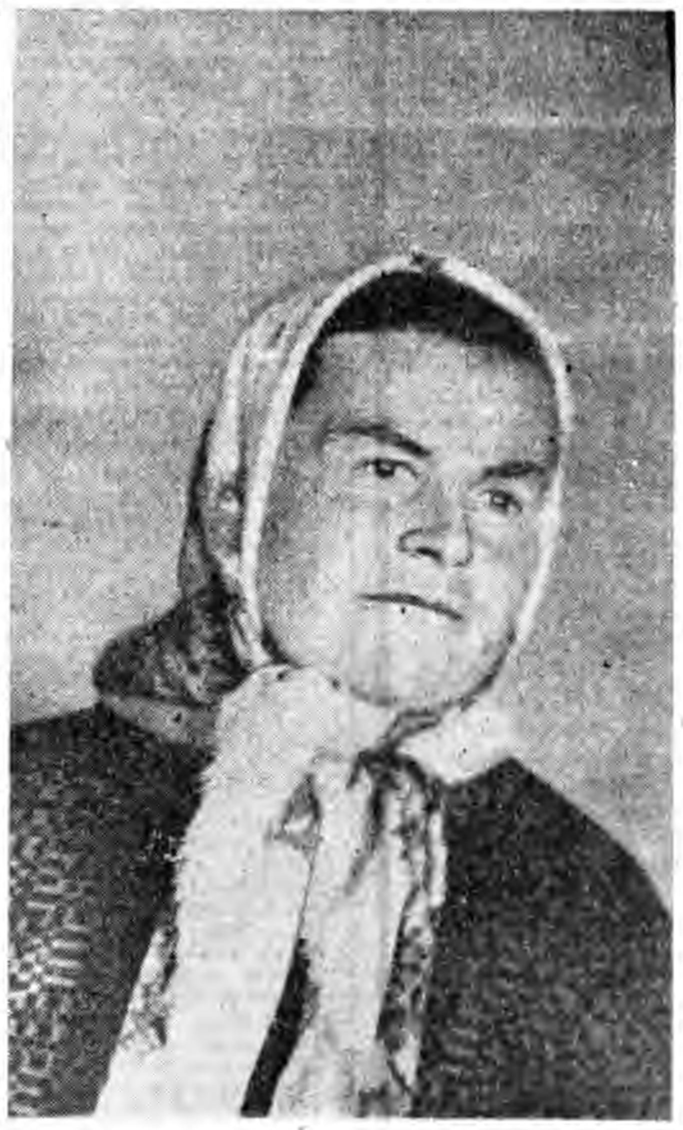
.. республикын бүхы хүн зоной гурбанай нэгэ .. дээшэнхи һурана. Энэ хадаа манай Эхэ ороной ..ин зоной ажабайдалда адли жэшээ мүн. РСФСР-тэ .. юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта 25 миллион хүн ..на. Республика дотор һургуулиин наһа хүсөөгүй ..ые хүмүүжүүлхэ 65 мянган саад, ясли баригдан- .. дээдэ һургуулинууд элдэб шэглэлээр мэргэжэл .. хүдэлмэрилэгшэдые һурган гаргана. Хэрбээ рево.. урда тээхи Россида медицинын 16 мянган хүдэл.. ..шэдэй бии һаань, мүнөө 395 мянган врачнууд ..дай элүүр энхые хамгаалга дээрэ хүдэлмэрилнэ.

.. республикануудтай РСФСР-эй социально-эконо.. .. харилсаа холбоон тушаа журналистнуудта хөө.. ..төө. Совет арадай байдал һуудалые саашадань бү.. ..аруулха тухай КПСС-эй XXIV съездын Директи.. ..е бодото дээрэнь бэелүүлэн, Россиин Федерацида ..рэглэлэй эд бараа, ажалшадай культурна ажа.. ..й ба гэр доторой элдэб хэрэгсэлнүүдые олоор үй.. ..лхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана.

..-конференци дээрэ Россиин Федерациин гүрэнэй ..алтын, промышленна талаар революциин урда ..гээгдэнги байһан республикын хэдэ хэдэн райо.. мүнөө үеын хүгжэлтын асуудалнуудаар дэлгэрэн.. ..бари үгтэһэн байна. Жэшээ болгон, Яхадай АССР- ..лагдажа байһан промышленна 200 предприяти ..ээ. Үшөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дай.. ..а тээ эндэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй байдал сүм усад.. ..н гээшэ. Татари болон Башкирида республикын .. бодото дээрээ ямаршье промышленность үгы бай.. ..нөө эндэ аха дүү республикануудай туһаламжаар .., электротехническэ, химическэ промышлен.. .. үйлэдбэриин бусад һалбари байгуулагданхай. ..балгаар Татари болон Башкири Россиин Федераци ..үрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

..-конференцидэ РСФСР-эй гадаадын хэрэгүүдэй .. Ф. Е. Титов хабаадалсаа.

(ТАСС).

Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой һаалишад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые һайшаан дэмжээд, үбэлжэлгын үедэ ехэ һү һаахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидээ.

Энэ совхозой түрүү һаалишадай нэгэн Анна Агеева 20 үнеэ һаадаг юм. Энэ хүмнай һаалишанаар наймадахи жэлээ ажаллана. Байгша оной 10 һарын туршада үнеэн бүхэнһөө 1700 гаран литр һү һаанхай. Жэлэй дүүрэтэр нүхэр Агеева үшөө ехэ һү һаахаар зориг жонхой.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЯНВАРИИН ТҮСЭБӨӨР

«Забайкаллес» комбинадай Худанай леспромхозой модошод байгша оной эхинһээ эдэбхи хүсэлтэйгээр хүдэлжэ, модо бэлэдхэхэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Тус леспромхозой Гэр-Шулуунай пунктын модошод октябрь һарын даабариһаа гадуур 1.550 кубометр модо бэлэдхэбэ. Энэ модоор хоёр бүлэ айлай орохо 20 гэр барижа болохоор юм. Гэр-Шулуунай пунктын хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Энээнэй ашаар 6.150 түхэригтэ элдэб зүйлэй материал арьбалагдаа. Эдэ бүхы туйлалтануудыень СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленостиин министерство, профсоюзай ЦК үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэ мянган түхэригэй мүнгэн шантайтаар барюулба.

Байгалай леспормхозой Соболихын пунктын хүдэлмэришэд хоёрдохи, Хандагатайн леспромхозой Эхи-Горхоной пунктын модошод гурбадахи мүнгэн шангуудые абажа, урмашабад.

Горхоной леспромхозой мастер П. Д. Классинай даадаг участогай модошод ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлажа шадаа. Тиигэжэ СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленостиин министерствын дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаба. Эдэ түрүү коллективүүд мүнөө ерэхэ жэлэй январь һарын түсэбөөр модо бэлэдхэжэ эхилээ. Эдэнэр туйлаһан амжалтануудаа СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулна.

Н. ТЮРНЕВ.

..эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

..Н. И. ГАВРИЛЮК ГЭГШЫЕ БУРЯАДАЙ .. ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ..ЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

..р 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, ба.. ..олон проект табидаг эмхинүүдтэ олон жэлэй һайнаар ажаллаһанайнь түлөө «Бурятгражданпроект» институдай директор нүхэр **Гаврилюк** Нина Ива.. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиу.. **..элэй грамотаар** шагнаха.

..ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

..ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. ..ной декабриин 2.

СССР-эй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ МОСКВА БУСАБА

..эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. ..р толгойлогдоһон ..иалис Республика.. Союзай партийно-правительственна делегаци .. 3-да Москвагаа ..бэ. Венгриин хү.. ..нэй социалис пар.. ..ральна Комитедэй ..й Министрнүүдэй ..ряалаар тус деле.. ..ай хэрэгээр Венг.. ..ай Республикада ..

..эй ЦК-гай Политбюро ..эшүүн, Украинын ..ЦК-гай нэгэдэхи .. В. В. Щербиц.. ..С-эй ЦК-гай секре.. .. Катушев, КПСС-.. .. гэшүүн, СССР-эй ..үүдэй Соведэй ..шын орлогшо Н. А. .. КПСС-эй ЦК-гай ..СССР-эй гадаадын ..й министр А. А. .. КПСС-эй ЦК-гай .. Эстониин КП-гэй ..эгэдэхи секретарь ..бин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй ВНР-тэ байдаг элшэн сайд В. Я. Павлов делегациин бүридэлдэ ороно.

СССР-эй гүрэнэй улаан тугуудаар шэмэглэгдэһэн Киевскэ вокзал дээрэ нүхэд Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, СССР-эй Министрнүүд Б. П. Бещев, Б. П. Бугаев, Н. А. Щелоков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай хэрэгүүдые эрхилэгшэ Г. С. Павлов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. В. Кузнецов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Обороной министрэй нэгэдэхи орлогшо С. Л. Соколов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд К. М. Боголюбов, О. Б. Рахманин гэгшэд делегациие угтаһан байна.

Тэрэшэлэн ВНР-эй СССР-тэхи хэрэгүүдэй талаар саг зуурын этигэмжэтэ Иштван Монори гэгшэ делегациие угталсаа.

(ТАСС).

«МОЛНИЯ-1» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

1972 оной декабриин 2-то Советскэ Союзда хэлхээ холбооной «Молния-1» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон дэлхэйе тойрон ниидэхээр табигдаба.

«Молния-1» телефонно-телеграфна холын радио-холбооной системэдэ, тэрэшэлэн холын Хойто зүгэй, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй ба Дунда Азиин районуудтахи «Орбитын» пунктнуудта СССР-эй түбэй телевидениин программа дамжуулгада ашаглагдаха юм.

Хэмэл одон соо тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлжэ эхилээ.

ХҮДӨӨГЭЙ ПРОФСОЮЗАЙ ЗОРИЛГОНУУД

..үбэлжэлгэ үнгэргэл.. ..э ажахын шэнэ жэ.. ..лдэ профсоюзна ..й хабаадалга, тэ.. колхозууд болон ..а, гүрэнэй хүдөө .. бусад предприяти.. ..л сахин хамгаал.. ..уулха тухай асуу.. декабриин 1-дэ ..нээгдэһэн Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай пленумэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба.

Малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын, мал ажалай продуктнуудые үбэлдөө бүри ехээр абаха, бэлэдхэхын түлөө, ерэхэ хүдөө ажахын жэлдэ хаһа саг соонь бэлдэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхыень хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалһан шиидхэбэри пленумдэ хабаадагшад баталан абаа.

Тэжээл хадагалалга ба зүбөөр хэрэглэлгэ малай байха байрануудые барилгын ябаса хинаха ниитын постнуудые хаа хаанагүй эмхидхэхэ шухала гэжэ мэдэрэгдэбэ.

Профсоюзай ЦК-гай пленум үргэлжэлһөөр.

ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭБЭ

ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан Захаамина́й аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь Н. Б. Ринчинов, парторганизациинь секретарь И. И. Бутуханов) малшад абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохидо 2.750 центнер мяха колхоз гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байбал, мүнөө 2800 центнер тушаагдаад байна.

Ажалай иимэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ малшад Дондок Тулонов, Дмитрий Шелнунов, Корнил Карнаков гэгшэд онсо шалгараа. Дондок Тулоновой харууһалһан мал зунай сагта һайн бэлшээридэ адуулагдажа, ашаг шэмэнь нилээд дээшэлүүлэгдэһэн юм. Энэ нүхэр зунай зуун хоногой туршада эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүрые суудхэдээ 1.080 граммаар нэмээжэ шадаһан байна.

Энэ колхоз һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб баһал болзорһоонь урид амжалтатай дүүргэбэ. Түсэбэй ёһоор 3.320 центнер һү гүрэндэ худалдаха байбал, мүнөө 3.367 центнер тушаагаад байна. Колхозой һаалишадай дундаһаа Цырен-Дулма Батуева, Удбыла Банданова, Дари Гырылова, Дари Ганжурова болон бусад онсо шалгарна. Эдэнэр һү һааха жэлэйнгээ түсэб бүри октябриин 25-да дүүргэһэн байха юм.

Иигэжэ энэ колхозой малшад адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ шадаһанайнгаа ашаар абаһан үндэр социалис уялгануудаа саг болзорһоонь урид дүүргэбэ гээшэ. Жэлэй түсэбһөө гадуур һү гүрэндэ худалдалга үргэлжэлһөөр.

Ц. НАЙДАНОВ,
колхозой гэшүүн.

Гэгээтэ һууринай захада оршодог сайран харагдагша машинно-тракторна мастерскойн ута шулуун байшангуудай захаар үнгэрбэлтнай алха балтын, түмэр түдэгын абяан, трактор машинануудай янза бүреэр хүршэгэнэхэнь элеэр сууряатан дуулдажа, электро-гагнуурай һаргама ошон заабол гэрэлтэхэ байха. Эндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд ерэхэ хабарай тарилгын бүхы машина, техникэ, тракторнуудаа түлэг заһабарилжа, эртээнһээ бэлэн болгожо байна.

Кузница соо түмэршэ дархашуул Николай Шишмарёв, Андрей Щекин гэгшэд механизаторнуудай захиһан хэрэгтэй детальнуудыень шэнэдхэн бүтээжэ тухагүй байба. Хараха янзада түмэршэ дархашуулай хэхэгүй ажал гэжэ үгы шэнги. Элдэб янзын гохо, сахаригуудые, холбоо гэнжэнүүдые, борнойн шүдэ дабтажа хэхэһээ эхилээд элдэб орёо детальнууд бүтээгдэнэ. Дархашуул заһабарилагшадай захяае саг соонь бэелүүлхын тула ехээр оролдоно, улаан түмэр үдэр дүүрэн сохино...

Түмэршэ дархашуулай кузницатай зэргэлһэн тракторай двигательнүүдые заһабарилдаг цех соо баһал шууяатай, хүлгөөтэй. Эндэ заһабарилгада асарагдаһан тракторнуудай гол двигательнүүд задалагдажа, угаагдаһанай удаа наринаар шалгалтада ороно. Элэһэн, эбдэрхэ дүтэлһэн детальнуудынь шэнэдхэгдэн заһабарилагдана. Һүүлээрнь нягта наринаар һуулгагдажа, заһабарилагдаһан двигательнүүд тусхай туршалгын таһалга соо тодхогдожо хүдэлгэгдэдэг байна.

— Бидэ трактор, машина, техникээ заһабарилһаар һара шахуу болообди. Трактор, плуг, сеялкэ заһабарилдаг механизаторнууд даалгагдаһан ажалаа заабол һайн шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Заримдаа хэрэгтэй

ТАРИЛГАДАА— ЭРТЭЭНҺЭЭ

запасной частьнуудынь дуталдажа һаатуулна. Гэбэшье бага зэргэ элэжэ хуушарһан детальнуудаа шудхажа, тошиилдожо шэнэдхэн һэльбэнэ, — гээд, двигательнүүдые заһабарилдаг цехые даагша Евгений Шахмаев хөөрэнэ.

МТМ-гэй токарна цех заһабарилгын үедэ баһал горитойхон үүргэ дүүргэдэг. Эндэ элдэб янзын орёо нарин детальнууд тошиилдожо бүтээгдэнэ. Үнинэй токарьнууд Нина Путищева, Анатолий Черепанов хоёр халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэжэ, хэрэгтэй запасной частьнуудые тон наринаар тошиилдожо гаргана. Гадна тракторай түлишын аппаратура заһабарилдаг Николай Сосоров даалгагдаһан ажалдаа угаа ханамжатайгаар хандана. Тиихэдэ тракторай бусад узелнууд амяар — амяараа тусгаар цехүүдтэ хубаагдан заһабарилагдана.

— Машина, техникэ, трактор заһабарилгада үнинэй механизаторнууд М. Ангаев, Б. Гладышев, В. Доржиев, А. Чагдуров, В. Воронцов, А. Зайцев, Д. Доржижапов, Ц. Чагдуров, В. Вампилов, Б. Цыденов, Ж-Д. Доржиев гэгшэд эрхимээр ажаллана. Дүрбэдэхи кварталай түсэбэй ёһоор бүхыдөө 13 трактор заһабарилха аад, мүнөө 12 трактор заһабарилагдажа бэлэн болгогдоо. Һаядаа үшөө гурбан трактор заһабарилгаһаа гарахань. Юрэдөө энэ хүдэлмэримнай яһала урагшатайгаар ябуулагдана — гээд, хоёрдохи бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Е. П. Бутаков баяртайгаар мэдүүлнэ.

Ойн баярта жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан ... механи...ууд декабрь һарада үшөө 13 трактор заһабарилжа бэлэн болгохоор хараална. Гэхэтэй хамта мүнөө заһабарилагшад тракторһаа гадна 15 плуг, 8 сеялкэ бэлэн болгожо мастерскойһоо гаргаа. Иигэжэ ерэхэ жэлэйнгээ хабарай тарилгада түлэг бэлдэжэ, бүхы машина, техникээ һайн шанартайгаар заһабарилжа, саг болзортонь дүүргэхын түлөө бии хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байһан тус ажахын механизаторнууд хараалһан зорилгоёо лаб бэелүүлхэл байха гэжэ этигэмээр һэн.

В. БАШАРОВ.

Зэдэ.

Александр Дмитриевич Богачиков «Сельхозтехника» нэгэдэлэй дизельнэ цехтэ эльгээгдэһэн тракторай двигательнүүдые һайн шанартайгаар заһабарилжа шадана. Халаанайнгаа даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө һайшаалда хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь-хабсаргагша А. Д. Богачиков

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХАБА ШАДАЛАА ТУРШАХАНЬ

Хэнэйшье мэдэхээр, дүршэл шадабаритай, һайн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлаһан лэ байдаг шуу. Тиимэ тула «Забайкаллес» комбинадта хүдэлмэришэдэйнгөө мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табигдана. Тусгаар нээгдэһэн курсануудта хүдэлмэришэд һурана. Мэргэжэлтэдэй дунда конкурснууд үнгэргэгдэжэ, бэрхэшүүл элирүүлэгдэнэ. Түрүү хүдэлмэришэдэй дүй дүршэл тухай хөөрэһэн плакадууд хүдэлмэришэдэй дунда тараагдана. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд яһала һайн үрэ дүн харуулна. Һүүлэй үедэ дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэдэй тоо олошоржо байнхай. Эдэнэр бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэдэг болоо.

Һаяшаг модо отологшодой дунда конкурс үнгэргэгдэбэ. Хандагатайн леспромхозой участогта «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудай бэрхэ мотористнууд сугларба. Үдэрэй тэн багта «Дружба» хюрөөнүүдэй һиинаха, арьял үндэр нарһадай удаа дараалан унаха дуулдаба. Арбан гурбан модо отологшод хаба шадалаа туршан, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ эхилэнхэй.

Итанцын леспромхозой модо отологшо Семён Фёдорович Пантелеев шадамарханаар модонуудые үзүүрээнь нэгэ тээшэнь унагаана. Богонихон болзор соо баранһаа ехэ модо бэлэдхээ. Тиигэжэ «Забайкаллес» комбинадай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, 60 түхэригэй мүнгэн шан абаа. Хандагатайн леспромхозой модо отологшо Лукьян Прокопьевич Данилов хэды дүршэл шадабаритай байбашье, хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртөө. Онёогой леспормхозой модо отологшо Гавриил Факеевич Вставский гурбадахи һуури эзэлээ.

Энэ мүрысөөндэ дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд хабаадалсаа. Гэбэшье леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд арайшье гэжэ нэгэ-нэгэ хүниие энэ мүрысөөндэ эльгээһэн харамтай. Хурамхаанай леспормхоздо дүршэлтэй модошод олон юм. Теэд леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд энэ конкурсын удхые хүсэд ойлгоогүй хаш даа. Нэгэшье хүдэлмэришэнөө эльгээгээгүй.

Һаядаа модо таллуулдаг трактористнуудай дунда конкурс үнгэргэгдэхэ. Энэ конкурсдо олон хүдэлмэришэд хабаадалсажа, хаба шадалаа туршахань.

Н. ПЛАТОНОВ.

Балта хадуурай бата холбоон

ХЭНДЭМНАЙШ ЕХЭ ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодомнай Сэлэнгын аймагай экономико болон соёл культурын үдэрнүүд боложо үнгэрбэ. Хүдөөһөө ерэһэн түрүүшүүл, хонишод, малшад, шахтёрнууд, оёдолшод, барилгашад Улаан-Үдын предприятинуудай хүдэлмэришэдтэй уулзаһан, уран һайханай бүлгэмэйхид концерт, наада хүн зондо харуулаа.

Эдэ үдэрнүүдэй хэр үнгэрһэн, ямар аша туһатай байһан тухай хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент хэдэн хүнүүдые гуйһан байна. Тэдэнэй хөөрөөень уншагшадай анхаралда табинабди.

С. Н. БУЛДАЕВ, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь:

— Агуу ехэ үе сагта ажаһуунабди. Бүхы совет арадай коммунизмын һайхан ордон барижа байһан энэ үедэ хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаа үдэрһөө үдэртэ бүрил бага боложо, хүн зонойимнай ажаһуудал алишье талаараа һайжаржа байна ха юм. Мүнөө хүдөөгэй ямаршье аймагаар ябаа һаатнай, шэнэ сагай шэнжэ, экономико, соёл культура, промышленностиин ургалта эли тодоор харагдаха.

Һаяхан манай Улаан-Үдэ хотын Советскэ райондо Сэлэнгын аймагай экономико болон соёл культурын үдэрнүүд боложо үнгэрбэ. Энэмнай ехэл ушар, удхатай һайндэр болоно ха юм. Юуб гэбэл, агуу ехэ СССР оронойнгоо байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтахаяа байнабди. СССР-эй аха дүү республикануудай эбтэй эетэй бүлэ соо ажаллажа, тэмсэжэ, жаргажа байһан Буряадаймнай нэгэ аймагай түлөөлэгшэд ниислэл хото. Улаан-Үдэдөө ерэжэ, өөһэдынгөө экономико болон соёл культурын ургалтые, туйлаһан амжалтануудаа харуулба ха юм. Хото хүдөө хоёрой хоорондохи хани халуун харилсаа холбоое бидэнэр «Балта хадуурай бата холбоон» гэжэ гүнзэгы удха оруулан хэлэдэгбди.

Хото городой нэгэ районой, хүдөөгэй аймагай ажалшадай уулзалга, дүй дүршэлөө андалдаан манайда заншал болоһоор үнинэй. Энэмнай ехэ һайн ажал ябуулга, үйлэ ушар болоно бшуу.

Мүнөө Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын, промышленно үйлэдбэриин түрүүшүүл, уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад манай райондо гурбан үдэрэй туршада айлшалжа, предприяти, завод, фабрикануудаймнай хүдэлмэришэдтэй, алба хаагшадтай, театрнуудай артистнуудтай, дээдэ һургуулинуудай студентнэртэй, Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгшэдтэй уулзаһан байна.

Манай заводуудай коллективүүд хүдөөһөө ерэһэн хүндэтэ айлшадаа баяртайгаар угтан абаа. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын «Электромашина» заводто болоһон уулзалга илангаяа һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Энэ заводой электротехническэ цехэй улаан булан соо хүдэлмэришэд, алба хаагшад олоороо сугларба. Уулзалгын баярай митингые заводой партийна комитедэй секретарь Захар Ефремович Сучков нээбэ. Заводой директор Павел Нилсанович Бурлов нэрьемэ альга ташалган доро бодожо, Сэлэнгын аймагһаа ерэһэн хонишод, малшад, һаалишад, барилгашадые халуунаар амаршалба. Нүхэр Бурлов түрэл заводойнгоо түүхэ, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ абаһан уялга-үгэһэн үгэдөө хүрэһэн тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэнэн һүүлээр Галуута Нуурай ГРЭС-эй барилгын начальник Анатолий Денисович Авраменко харюугай үгэ хэлэжэ, заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые болохоёо байһан һайндэрөөр амаршалаад, дурасхаалта бэлэг барюулаа.

Гусиноозёрск хотын уран һайханай бүлгэмэйхид, оёдолшод, шахтёрнууд, ГРЭС-эй барилгашад ехэ һонин концерт табижа, хүн зонойимнай уран бэлиг, шадабариин улам һалбаржа, далижажа байһые харуулба.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

АЖАЛАЙНГАА БЭЛЭГҮҮДЫЕ— ЭХЭ ОРОНДОО

50 СССР

Районоймнай ажалшад Эхэ оронойнгоо бүхы ажалшадтай адли партии XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Энэ мүрысөөндэ аймагай промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалшад, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана. Аймагай ажалшад социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар гүрэнэй түсэбые, абаhан социалис уялгануудаа бүхы дээрэнь муу бэшээр дүүргэжэ байна.

Промышленна предприятинуудай коллективүүд продукци худалдаха байгша оной түсэбые 100 процент дүүргээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада продукци худалдалгын хэмжээн 4 процентээр дээшэлээ.

Манай аймаг дотор модо бэлэдхэлэй, модо болбосоруулгын олон предприяти hуурижанхай. Заhабари хэдэг, известняк малтан абадаг предприятинууд, барилгын организацинууд бии. Аймагнай горитой ехэ модо бэлэдхэдэг, промышленна продукци үйлэдбэрилдэг гээшэ. Промышленна олонхи коллективүүд, ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ hайн үрэ дүн туйлажа байна. Жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 87,5 мянган кубометр модон шэрэгдээ, ехэ ашаа шэрэдэг ЛВ-67 түхэлэй 36 автоприцеп хэгдээ, 14 трактор, 73 тракторай двигатель, 17 автомобилиин двигатель заhабарилагдаа. Мүн 9,3 мянган тонно известняк химическэ предприятинуудта эльгээгдэhэн байна.

Социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ «Совет Социалис республиканууудай союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол ехэ үүргэ дүүргэбэ. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, шанарыень hайжаруулха, үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ, наука ба техникын мүнөө үеын туйлалтануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэхэ мүрысөө дэлгэрүүлээ.

Арадай ажахын олон hалбаринуудта модон ехэ хэрэгтэй юм. Модо бэлэдхэдэг, мүн модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд энээниие хараадаа абан, ехэ модо бэлэдхэхэ гэжэ оролдожо байнхай. Ой модоной хэдэн мянган хүдэлмэрилэгшэд ССР Союзай ойн hайндэртэ өөhэдынтөө ажалай бэлэг барихаар бэлдэнэ.

Аймагай леспромхозууд модо бэлэдхэлэй, шэрэлгын шэнэ технологи хэрэглэжэ байнхай. Модон нарин зүрүүд болгон унагаагдана. Иимэ технологи хэрэглэхэдэ, ургажа байгаа залуу модоной ехэнхи хубинь, 65—70 процентнь гэмтээгдэнгүй үлөөгдэнэ. Модо ашаха, буулгаха ажал дууhан шахуу оньhожоруулагданхай. Ой соо отологдоhон модые haадгүйгөөр болбосоруулха, хэрэгтэй зэргээрнь тайража, сорт сортоорнь илгажа, ашажа, хэрэгтэй газартань эльгээжэ байхын тула оньhожоруулагдамал доодо складууд леспромхозуудта баригдаа. Мүнөө иимэ складта автомат шахуу 20 линии хүдэлжэ байна.

Хандагатайн леспормхоздо баригдаhан оньhожоруулагдамал доодо складай ашаглалгада оруулагдахада, Үдэ голоор, тэрээндэ урдаг ородог бусад голнуудаар модон шэрэгдэхээ болинхой. Энэ склад жэлдээ нэгэ миллион кубометр модо тайраха, илгаха, ашажа ябуулха аргатай. Мүн модые гэшүүнэhэнь сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ тодхогдожо, энэ ажал оньhожоруулагдаад, халаан соо 500 кубометр модон сэбэрлэгдэнэ.

Шухала зүйл — технологическа зомгооhо үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэ доодо складта табигдаа. Гэр байра барилгада хэрэглэгдэхэ ханын материал — арболит үйлэдбэрилхэ цех эндэ баригдаа. Оньhожоруулагдамал доодо складай бүхы ажал дууhан шахуу автомат аргаар бүтээгдэнэ. Складай ажал хаража, хүтэлбэрилэн эмхидхэжэ байха телевидени, диспетчерскэ холбоон хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ склад бүхы леспромхозой модошодой, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй омогорхол болонхой гэжэ хэлэхээр.

Орёо оньhон түхеэрэлгэ ашаглан хүдэлгэхэ, модошодой ажал оньhожоруулха, ой модоной промышленностиин үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ шэнэ онол арга республика дотороо эгээл түрүүшынхеэ эндэ хэрэглэгдэжэ эхилээ гэжэ тэмдэглэмээр.

Модошод энэ жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. 3-дахи кварталай хүдэлмэриин үрэ дүнгөөр СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуултын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэhэн Горхоной леспромхозой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ амжалта туйлаба. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, продукци худалдаха жэлэй түсэбые болзорhоонь холо урид дүүргэжэ, даабариhаа гадуур 12 мянган кубометр модо Эхэ орондоо бэлэглэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр леспромхозой модошод ажаллажа байна.

Хандагатайн леспромхозой коллектив табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбhөө гадуур 38 мянган кубометр модо шэрэжэ, ССР Союзайнгаа 50 жэлые угтаха хүсэлэнтэй. Аймагай бага комплексно хэдэн бригадын коллектив жэлэй даабарине болзорhоонь мүн лэ уридшалан дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Социалис Ажалай Герой А. П. Кудряшовой даадаг бригада энэ жэлэй түсэбые үни дүүргээд, 1973 оной февралиин даабаряар ажаллажа байна. Хандагатайн леспромхозой Н. Н. Матвеевэй, И. Н. Зубакинай, С. С. Генатулинай, Шулуутайн леспромхозой Т. Е. Марковай, Д. Д. Зыковэй, И. Е. Кобылкинай, Н. П. Новоторовой даадаг бага комплексно бригаданууд ерэхэ жэлэй январь-февраль hарануудай түсэб дүүргэжэ эхилээ.

Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл өөhэдынгөө уялга мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Араата погрузчитай оператор Д. Г. Нагуманов, автомат шахуу линиин оператор Г. Е. Ерофеев (Хандагатай) мэргэжэлээ hайнаар шудалжа, эдэ түхеэрэлгэнүүдые haадгүйгөөр хүдэлгэнэ. Горхоной леспромхозой В. Н. Васильевай хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада, В. К. Брылев, А. Д. Бедерер гэгшэдэй автомашина жолоодогшодой экипажнууд даабаряа hара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Онохойн модоной комбинадай коллектив Эхэ орондоо ажалай бэлэг барихаар бэлдэнэ. Модоной хибэдэhэ, зомгооhоор плитэ хэхэ шэнэ цех энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаа. Жэлдээ 35 мянган кубометр плитэ үйлэдбэрилэн гаргаха хүсэ шадалтай, 2,8 миллион түхэритэй продукци худалдаха энэ цехэй хүдэлмэришэд өөhэдынгөө туhа нэмэри хамтын хэрэгтэ оруулжа эхилээ. Плитэ хэхэ цехэй оператор Т. Г. Спиридонова энэ орёо ажалые богони болзор соо шудалаад, hайн шанартай продукци бүтээдэг болоо. Комбинат модоной хаягдаhаар технологическа зүйл үйлэдбэрилхэ технологи эмхидхээ. Хаядаhа хэрэглэжэ, продукци бүтээн гаргаhанай ашаар жэл соо *33 мянган түхэритэй алмалта хэгдэхээр хараалагдаба.

Буряадай барилгын управлениин 136-дахи нүүдэл оньhожоруулагдамал колонно аймаг дотор барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэдэг. Тэдэнэй хүсэ шадалаар үйлэдбэриин объектнүүд, гэр байра, культурно-ажаhуудалай барилга бодхоогдоно. Барилгашад энэ жэлэй эхинhээ хойшо 680 үхибүүдэй hураха hургуули Элхи тосхондо, байрын гэрнүүдые Онохойн, Татарский Ключ тосхонуудта барижа дүүргээ. Гэр байра бариха түсэб үлүүлэн дүүргэhэн байна. 1080 үхибүүдэй hураха шэнэ hургуули Онохой тосхондо, Соёлой байшан Эрхирэгтэ, мүн ондоо барилганууд бодхоогдожо байнхай. И. А. Кобылкинай хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай, А. Ф. Митрошинагай даадаг штукатурщигуудай бригаданууд ажалаа hайнаар, үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэдэг коллективүүдэй дундаhаа Татарский Ключ гэжэ карьероуправлениие нэрлэмээр. Эбтэй эетэй энэ коллектив абаhан уялгаяа дүүргэhэн тухайгаа ойн hайндэр болотор элидхэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр жэлэй 10 hарын даабариhаа гадуур 138 мянган түхэритэй продукци худалдаа. Энэнь урдань хараалhан уялгаhаа hурагтүй ехэ юм. Газар тэhэлэгшэ А. С. Кузякин, экскаваторщик А. М. Горюнов, үрэмдэгшэ В. Ф. Трофимов коллективэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөө толгойлон ябанад.

СССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн социалис мүрысөөнэй үршэ эдэ үдэрнүүдтэ бүри шангаржа байнхай. Хүдэлмэришэд ажалайнгаа үрэ дүн согсолон хаража, туйлаhан амжалтаяа, дутуу дундаяа элирүүлжэ, урдахи зорилгоёо тодорхойлно. Абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэ коллективүүдэй хүсэ шадал зорюулагданхай.

Аймагай ажалшад энэ жэлэй түсэб, абаhан социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэжэ, ойн hайндэрые угтаха байhанаа мэдүүлнэ.

А. РОДИОНОВ,
КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

ҮНЕЭД ЮУНДЭ ОЛОШОРНОГҮЙБ?

hаяхан энэ асуудал Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советтэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, республикын колхоз, совхозуудта үнеэдэй тоо олошоруулха хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнуудай бии байhаниинь тэмдэглэгдэбэ.

Эхэ малай олон байгаал hаань, мяхан, hүн ехээр абтаха гэжэ хэндэшье мэдээжэ. hүүлэй табан жэлэй туршада республика дотор үнеэдэй тоо бүхыдөө 5.090 толгойтоор гэхэ гү, али 5 процентээр олон болоо. Эхэ үхэрнүүдэй тоо толгойн зарим тэды олошорhон, ашаг шэмынь дээшэлhэнэй ашаар 1965 онhоо 1970 болотор колхоз, совхозуудта hү hаалга 10 процентээр ехэ болоо.

Тиигэбэшье энээгээр hанаагаа амарха үндэhэн огто үгы. Эдэ жэлнүүдтэ хүдөөгэй хүн зоной үмсын ажахынуудта байhан үнеэдэй тоо аяар 11 процентээр үсөөрөө. Энээнhээ уламжалан, республикын бүхы категориин ажахынуудта байhан үнеэд аяар 1,7 мянган толгойгоор үсөөн болоо ха юм. Харин 1970 онойхидо орходоо 1971 ондо бүхы ажахынуудта үнеэд 3 процентээр олон болоо. Хэды тиигэбэшье үнеэд, гунжадые олон болгохо талаар колхоз, совхозуудта үшөөл бодото хүдэлмэри хэгдэнэгүй гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Үнгэрэгшэ наймадахи табан жэл соо Баргажанай аймагай колхозууд үнеэдэйнгээ тоо 19 процентээр, Хурамхаанай, Ахын аймагуудай ажахынууд — 14, Зэдын — 5, Бэшүүрэй аймагай колхоз, совхозууд — 2 процентээр үнеэдэйнгээ тооe хороогоо. Тэрэшэлэн Хэжэнгын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай совхозуудта эхэ үхэрнүүдэй тоо зарим тэды үсөөрөө. Зарим аймагуудай ажахынууд үнеэдые олошоруулха талаар дээрэhээ табигдаhан түсэбыешье дүүргэнэтүй. Нёдондо республикын аяар 6 аймаг үнеэдые олошоруулха түсэбөө дүүргээгүй.

Гадна олохон ажахынуудай юhэдэхи табан жэлдэ табиhан түсэбүүдыень харахада, энэ үе соо hү hаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ гэжэ хараалбашье, харин үнеэдэйнгээ тоо толгойе биратай олошоруулхагүй байна. Тиихэдээ hү ехээр абаха, гүрэндэ албэгээр худалдаха даабаринь дүүргэгдэнгүй hалахадаа болохо бшуу. Жэшээнь, Хяагтын аймагай ажахынууд 1970 онойхидо орходоо 1975 он болотор үнеэдэйнгээ тооe ойроол 2,6 процентээр олон болгохо, харин энэ үе соо hү абалгаяа 27 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараална. Захааминай, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта иимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Эдэ бүтэдын гол шалтагаан юуб гэхэдэ, үнеэд олоороо hубайрна, хаhа сагтаа үрэжүүлэгдэнэгүй, элдэб шалтагаан баряад, ажахынууд үнеэд, гунжадые хэтэрхы олоор голодоhондо гаргажархина, мүн бэеэ хүсэhэн гунжад hубай ябажа байха юм. Энээн уламжалан, зарим колхоз, совхозууд гунжадые олоор үрэжүүлхэ, эхэ малай тоо олошоруурха түсэб, даабари дүүргэхын орондо, үсөөлжэрхиhэн үнеэдэйнгээ тоое тэдэ гунжадаараа ну сөөгөөд байдаг.

Үнеэдые олошоруулха, бэеэ хүс гунжадые олоор үрэжүүлхэ, үсхэбэри табиха асуудалда республикын Хүдөө ажахын министерствын, аймгүйсэд мүүдэй, совхозуудай үйлэдбэриин нэгэ дэлэй, трестнүүдэй, колхоз, совхозуу дай хүтэлбэрилэгшэдэй эрилтэ, анхар hулаар табигдана гэжэ тэмдэглэгд Тиигээд Буряадай АССР-эй Министр нүүдэй Совет энэ асуудалаар тусхай тогтоол абаа.

Республикын колхоз, совхозууд үнеэдэй тоо толгойе олошоруулха зори гын хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэh hээ боложо, үхэрэй мяха, hү абаха ту сэбэй дүүргэлтэдэ бэрхэшээл ушару лагдана. Тиимэhээ 1973 онhоо эхилжэ нийтын hүрэг соохи үнеэдэй тоо тол гойе жэл бүри 5—7 процентээр олош руулха, тиитэжэ энэ табан жэлдэ республика дотор бүхы үнеэдэй тооe 23—25 процентээр олон болгохо шухала г жэ энэ тогтоол соо заагдана.

Ажахы бүхэндэ үнеэдые хэды шэнэ гээр олошоруулха тодорхой хэмжээнү дые нэгэ hарын болзор соо зохёохо г жэ республикын Хүдөө ажахын мини стерство, аймгүйсэдкомүүд, Буряад совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэл, «Скот пром», «Свинопром», «Птицепром» трестнүүд уялгалагдаа.

Ямаршье үндэhэ баримтагүй үнеэд, гунжадые голодоhондо гарга ябадалда шанга хиналта табиха, энэ талаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэри шэд, мэргэжэлтэдые сэхэ харюуса болгохо гэжэ тэрэ тогтоол соо заагда

Эхэ малые олон болгохо, үүлтэры hайжаруулха, искусственна үрэжүүл станцинуудай хүдэлмэрие hайжару ха гэжэ хараалагдана. Жэлдээ тус бү дөө 2.000 килограммhaa дээшэ hү үг дэг үнеэдэй түл эмэ хашараг, гунжад мяханда тушаахыень колхоз, совхоз бо лон гүрэнэй бусад ажахынуудые хор хо, тэдэниие hү багатай үнеэдтэй аж хынуудта дамжуулан үгэдэг болохо жэ республикын Хүдөө ажахын мини стерство, аймгүйсэдкомүүд, Буряад совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэл «Скотпром», «Свинопром», «Пти пром» трестнүүд уялгалагдаа.

Бэеэ хүсэhэн бүхы гунжадые түр үрэжүүлжэ, жэлэй эсэс болотор мал тоодо оруулха, тиигэжэ ажахынууд байhан бүхы үнеэдэй тооe абажа үз бэл, тэдэнэй 25—30 процентhээ үсө бэшэ хэмжээнэй гунжад бүхы ай гуудта заабол байха ёhотой гэжэ ре публикын Министрнүүдэй Соведэй то тоол соо хэлэгдэнэ.

Улаан-Үдын локомотивна деподо СССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан аха дүү союзна республиканнуудта зорюулагдаhан долоон хоногууд үнгэргэгдэнэ. Энээндэ автомадуудай цехэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажалай амжалтануудые туйлана. Долоон хоногуудай мүрысөөндэ цехэй хүдэлмэришэд үдэрэйнгөө даабаринуудые 130—140 процентээр дүүргэдэг магтаалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автомадуудай цехэй слесарь, коммунис ажалай ударник Владимир Ильич Исполинов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮ hУУРИ ЭЗЭЛБЭ

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөн авиационно заводто түлэг дундаа ябажа байна. Долоон хоног бүхэндэ ажалай дүн гаргагдана. Мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээн олоной хараха газарта бэшэгдэнэ.

Кузнечно-шудхалгын цехэй отделенидэ гоё hайхан томо стэнд бии юм. Үнгэрэгшэ долоон хоногой дүнгөөр мастернууд И. И. Честяков, А. А. Васенко гэгшэдэй нэрэ эндэ бэшэгдэбэ. Эдэ хоёр мастернуудай хүтэлбэрилдэг коллектив нэгэдэхи, хоёрдохи hууринуудые эзэлжэ, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарба.

Н. ФЕДОТОВ.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ХУРСА ШҮҮМЖЭЛЭЛ ГАРАБА

Ноябриин 1-нэй байдалаар Хориин совхоз гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб 67 процент, hүөөр—89, нооhоор —94 процент дүүргэhэн байна. Үнгэрhэн 10 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1687 килограмм hүн haагдаа, хонин бүриhөө 3020 грамм нооhон хайшалагдаа, 100 эхэ хонинь бүриhөө 70 хурьган түлжүүлэгдээ.

Эдэ тоо, баримтанууд профсоюзай hаяхан боложо үнгэрhэн конференци дээрэ харуулагдаhан байна. Элидхэлшэ болон конференциин делегадуудай тэмдэглэhэнэй ёhоор, тоосоото үедэ совхозой рабочкомой хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байгаа. Хүдэлмэришэдэй суглаанууд, рабочкомой заседанинууд гаг болзортоо зарлагдадаггүй, үйлэдбэриин шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэггүй байhан. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ рабочком анхаралаа бага хандуулна. Гүүртэ, отарануудаар харуулан ойлгуулха зүйлнүүд үсөөн, социалис уялгануудай дүүргэлтэ харуулагданагүй, дайшалхы хуудаhанууд гаргагданагүй. Нийтын эмхинүүд, жэшээлхэдэ, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн, нүхэдэй сүүд гэхэ мэтэ хүдэлнэгүй тооной. Эдэ бүгэдэhөө боложо, ажалай журам эбдэхэ, ажалдаа гарахагүй ушар олон үзэгдэнэ гэжэ делегадууд Дашибалданов, Булатов, Цынгуев, Цыренов болон бусад хурсаар шүүмжэлбэ.

Совхозой профсоюзна организациин шэнээр hунгагдаhан рабочкомдо бүхы хүдэлмэри эрид hайжаруулха эрилтэ табигдаба.

Д. НАЙДАНОВ.

Манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаhан фото дээрэ «Теплоприбор» заводой залуу хүдэлмэришэн Владимир Косовые харанат. Владимир тус заводто хүдэлдэг болоhоор үнинэй бэшэ юм. Гэбэшье дүрбэдэхи разрядай токарь нүхэр Косов ажалдаа оролдосотойгоор хандадагаараа бусадhаа илгардаг.

Мүнөө заводто СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Залуу хүбүүн энэ мүрысөөндэ хам оролсонхой. Тэрэ алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтахаар эрмэлзэнэ. Тиихэдэ Владимир Косов үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу хүдэлмэришэн Владимир Косов.

РОССИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ ЗАХИЛ—БОЛЗОРhООНЬ УРИД

САРАНСК. Эндэхи «Электровыпрямитель» гэжэ заводой коллектив ороной энергетигүүдэй захил болзорhоонь урид дүүргэбэ. Экибастуз — Центр гэhэн электрын элшэ дамжуулха линидэ хэрэглэгдэхэ Т-320 түхэлэй полупроводниково тиристорнууд эндэ бүтээгдэбэ.

Полупроводниково прибор ба агрегадуудые хэрэглэдэггүй промышленностиин ямар нэгэн hалбарие манай орон дотор мүнөө олохонь бэрхэтэй болонхой. Тэдэниие металлургнууд ба энергетигүүд, харгы замшад ба авиаторнууд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд болон барилгашад ажалдаа хэрэглэнэ. «Электровыпрямитель» заводто иимэ техникэ ехээр бүтээгдэдэг болонхой. Үнгэрөөшэ табан жэлэй туршада энэ заводто үйлэдбэриин хэмжээн 3,5 дахин нэмэжэ, ажалай бүтээсэ 2,5 дахин дээшэлhэн байна.

Заводой коллектив юhэдэхи табан жэлэй эхинhээ мүн лэ hайнаар хүдэлжэ байна. СССР-эй электротехническэ промышленностиин министерство болон энэ hалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуултын Улаан туг энэ предприятида hаяхан барюулагдаа. Тус заводой коллектив 28 кварталай турша соо таhалгаряагүй иимэ хайра шанда хүртэжэ байна.

Мордовско АССР-эй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй иимэ техникэ бүтээхэ хэрэгтэ ороной олохон предприятинууд туhална. Таллинhаа Саранскда транзисторнууд ерэнэ, Ереванhаа —электродвигательнүүд, Дагестанhаа — автомат-выключательнууд, Чувашиhаа — релейнэ аппаратуранууд эльгээгдэжэ байдаг юм.

— Ороной бүхы союзна республиканууддай 100 гаран городhоо манай заводто элдэб янзын хэрэгсэлнүүд ерэдэг юм, — гэжэ заводой таhагай начальник И. Т. Лапшин хөөрэнэ. — Заводнай, манай ороной арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай гэршэ болонхой. Тэрэнэй цех ба лабораторинуудта, үйлэдбэриин бүхы участогуудта 21 үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэйгээр ажаллана.

М. ХВАСТУНОВ,
ТАСС-ай корр.

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР

УЛААН ҮДЭ. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн hайндэр болотор жэлэй түсэбhөө гадуур 80 эшелон модо бэлэдхэхэ гэhэн шэнэ социалис уялга Буряадай АССР-эй Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд абаба. Тэдэнэр республикын модо бэлэдхэгшэдэй дундаhаа бултанhаа түрүүлэн юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэбэ.

Энэ жэлэй эхинhээ хойшо энэ түрүү коллектив Сибириин областьнуудта, Казахстанда, Дунда Азида, мүн Холын хойто зүгтэ 290 мянган кубометр барилгын модо эльгээгээ. Энэ леспромхоз мүнөө хюрөөдэмэл модо, шпалануудые ондоо тээшэнь эльгээжэ байдаг болонхой.

hүүлэй жэлнүүдтэ энэ леспормхоз шэнэдхэгдэн хубилгагдажа, ороной ой модоной промышленностиин түрүү предприятинуудай нэгэн болоhон байна.

Хабсаргадамал түмэр-бетоноор мантан томо доодо склад баригдаа. Эндэнь хахад автомат 12 лини тодхогдонхой. Тэдэ лининүүдэй операторнууд байгша ондо нэгэ миллион кубометр модо болбосоруулжа, тодхогдоhон түхеэрэлгэнүүдые гүйсэд хүсөөрнь хэрэглэдэг болохо зорилготой.

Ю. БУДАЕВ,
ТАСС-ай корр.

3,5 МИЛЛИОН ГЕКТАР ТАРЯАЛАНДА

НАЛЬЧИК. Байгша ондо Кабардино-Балкариин ажахынууд 3,5 миллион гектар таряаланда хүрэхэ кукурузын ороохо гүрэндэ худалдаба. Энэнь манай орон дотор жэл бүри кукурузаар таригдадаг талмайн зургаанай нэгэ хуби шахуу болоно.

Автономито республикада хуряагдаhан кукурузын бүхы ороохон үрэhэ хүрэнгэдэ хэрэглэгдэжэ болохо юм. Эндэхи кукурузоводууд иимэ амжалта түрүүшынхеэ туйлаба. Энэ зундаа ган гасууртай, мүндэртэй байгаашье hаань, эндэхи баян ургасын ээзэд гүрэнэй амбаарта 108 мянган тонно ороохо таряа оруулhан байна. Тиигэжэ СССР-эй 50 жэлэй хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа амжалтатай бэелүүлээ.

Э. МАЛЬБАХОВ,
ТАСС-ай корр.

ГАЗАР ДОРОХИ ЗАМ

УФА. Калтасы — Камбарка гэhэн трубопроводой барилга дүүргэгдэбэ. Башкирай республикын нефть буйлуулдаг ба нефтехимиин предприятинуудай продукци эгэ газар дорохи замаар Удмуртиин АССР-тэ эльгээгдэдэг болобо гээшэ.

Хэдэн мянган километр утатай трубопроводууд Башкирай АССР-ые ороной экономическа олон ондоо районуудтай холбодог байха юм. Баруун Сибирьhээ, Татарай республикаhаа, Дунда Азиhаа түүхэй эд — нефть болон газ Башкирида асарагдана. Челябинска, Хойто-Казахстанска, Омско, Новосибирскэ областьнуудта нефть буйлуулгын ба нефтехимиин продукци Башкираhаа эльгээгдэдэг юм.

Калтасы — Камбарка гэhэн трубопроводой барилга болзорhоонь урид дүүргэгдэhэн байна.

Р. РУПЫШЕВ,
ТАСС-ай корр.

КОМИ ДУУН ХОЛООР ЗЭДЭЛНЭ

СЫКТЫВКАР. Түрүүшын коми поэт, национальна хэлэ бэшэгэй үндэhэ hуури табигша Иван Куратов зуу гаран жэлэй саада тээ иигэжэ бэшэhэн юм:

Үхибүүд ургаха,
Үхибүүд дуулаха,
Коми дуун, ши,
Холуур дуулдаха
болохош.

Үнэхөөрөөшье коми дуун мүнөө холуур сууряатан дуулдадаг болонхой. «Коми—хойто зүгэй миниин хизаар» гэжэ нэрэтэй граммпластинка энэ жэлдэ Бүхэсоюзна «Мелодия» фирмэдэ олон хэhэгээр гаргагдаба. Профессиональна ба hайн дуранай артистнуудай гүйсэдхэдэг дуунууд соо хойто зүгэй арадай ажабайдал домоглон хөөрэгдэнэ.

Орехово-Зуевта, Коломнада, Ногинскда, Электростальда болон Москва шадарай бусад городуудта Воркутагай драмтеатрай гастроль амжалтатай үнгэрөө. Волго шадарай городуудта, Таллинда, Москвагай телевиденеэр Ухтинска «Елочка» гэжэ соёлой ордоной хатарай ансамбль наада харуулаа. Коми литературын недели Закарпатида болоhон байна.

Коми АССР-эй искусство энэ жэлдэ түрүүшынхеэ хилын саана харуулагд Будапештын, Венгриин сад городуудай искусств дуратайшуул энэ респ кын дуу, хатарай анс лиин артистнуудые ха наар угтаhан байна. Эн профтехучилищинуудай рагшадай «Сигудок» ансамбль Болгарида ай лаа.

Коми АССР-тэ мүнөө п фессиональна дүрбэн, дай арбан нэгэн театр, бан музей, филармони, гаран соёлой байшан ба бии юм. Уран hайханай гэмэй коллективүүдтэ мянган хүн эдэбхитэй нэ. Республикын гор ба хүдөө нютагуудта нэ hэн хүгжэмэй болон hайханай hургуулинууд мянга шахуу эдиршүүл ралсадаг байна.

В. ЛЕБЕДЕВ,
ТАСС-ай корр.

СОВЕТ КОНСТИТУЦИИН НАРАН ДОРО

СОЦИАЛИС ДЕМОКРАТИИН БЭЕЛЭЛ

Конституциин үдэр — декабриин 5—манай бүхы арадуудай һайндэр боложо заншаһан юм. Энэ һайндэрые совет хүнүүд баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэдэг. Жэлэй эсэсэй һарада тудадаг хадань ажалшаднай, декабриин 5-наар дашарамдуулан, түсэб уялгануудайнгаа дүүргэлтые согсолдог, дутуу дундануудаа элирүүлжэ, саашанхи зорилгонуудаа хараалдаг.

Буряадай республикын ажалшад 1972 ониие амжалтатай дүүргэжэ байна. Жэшээнь, 10 һарын дүнгвөр мяха бэлэдхэлгэ нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 12 процентээр. һү — 3 процентээр, үндэгэ — 17, hooho — 7 процентээр нэмээ. Промышленна предприятинууд жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ байһанаа удаа дараалан элидхэжэ эхилэнхэй. Хүн зоноймнай һуудал байдал улам һайжарна.

Тэбхэр гушан зургаан жэлэй саада тээ манай Конституци баталагдан абтаа һэн. Тэрэ сагһаа хойшо айхабтар ехэ хубилалтанууд ганса манай гүрэндэ бэшэ, харин бүхы түби дэлхэй дээрэ болоо. Аха дүү социалис оронуудта гүрэнэй засаг, манайхида адли, мүн лэ арадай гарта оронхой. Социалис демократи болбол буржуазна демократида орходоо үргэн, булюу һайн байһанаа элитээр харуулаа. Социалис обществын хүн бүхэн ажаллаха эрхэеэ дүүрэнээр эдлэнэ, һураха, амарха, соёл культурын хүгжэлтэһөө хүртэхэ таладань һаад тойбо ушаруулха юумэн угы болоо. Олон миллион хүн зон гүрэнэй хэрэг шиидхэлгэдэ, политичесэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана.

Совет арадай эдэ бүгэдэ социальна туйлалтанууд Конституци дотор батадхагданхай.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринууд дотор коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгэй урагшатай дабшалта социалис демократиие саашадань хүгжөөлгэтэй нягта холбоотой гэжэ тэмдэглэгдэнхэй. КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй XXIV съезд дээрэ: «Олониитын, гүрэнэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, социалис ёho гуримуудые хазагайруулгатай тэмсэлдэ, ажабайдалда ушардаг дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлжэ, тэдэниие усадхалгада хүн бүхэнэй коллектив, республика бүхэнэй хабаадахые хангалга манай демократиин гол зорилго болонхой», — гэжэ хэлэһэн үгэнүүд энээниие бодотоор гэршэлнэ. Совет демократиин энэ хүгжэлтые араднай засаг түрэдөө һунгалтын олон тоото депутадуудаараа дамжуулан хангадаг. Жэшээнь, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй бүридэл, ажал хүдэлмэриень харабал, СССР-тэ Соведүүдэй депутадуудай тоо 2 миллионһоо олон болонхой. Тэдэнэй зэргэдэ тусхайта хүдэлмэридөө, ниитынгээ даалгабарида харюусалгатайгаар, эдэбхитэйгээр хабаададаг депутадууд олон. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, врач А. Жалсараев, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат хонишон Г-С. Цыремпилова, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, токарь Д. Баранникова, аймагай Соведэй депутат, һаалишан М. Спиридонова, горсоведэй депутат, хүдэлмэришэн Г. Гармаев, сомоной Соведэй депутат, орошон Б. Молоков болон бусад эрхим ажалаараа суута гаранхай. Иимэ үнэн сэхэ, арадай найдалда хүрэмэ, даалгагдаһан уялгаяа дүүргэжэ шадаха хүнүүд лэ засаг түрын органуудта дэбжүүлэгдэдэг байна. Имагтал иимэ хүнүүд, арадай эрхим түлөөлэгшэд, Совет засагые хүтэлхэдээ, тэрэниие түрүү шэнжэтэй, эдэбхи үүсхэлтэй болгоно. Тиимэһээ промышленностьда, хүдөө ажахыда, соёлдо, хүн зоной һуудал байдалда асари ехэ амжалтын туйлагдажа байдагынь гайхалгүй. Имагтал арадай засаг лэ обществые эгээл дээдэ шатадань коммунизмда асаржа шадаха гэһэн В. И. Ленинэй нангин үгэнүүд иигэжэ СССР Союзда, социалис гүрэнүүдтэ ёһотоор бэелжэ байна бшуу.

Совет хүнүүдэй һунгаха, һунгагдаха эрхэ иигэжэ Конституцяар баталагдан, һүр жабхалангай, эдэбхи үүсхэлэй оршондо бэелжэ байдаг. Жэшээ болгон, һунгалтануудай боложо үнгэрдэг үдэрнүүдые дурдая. Тэдэ ажалшадай манай ороной хүн бүхэнэй, яһатан бүхэнэй ёһото һайндэр мэтээр үнгэрдэг. Һунгуулинуудай болохо үдэрнүүдые араднай ажалай бэлэгүүдээр угтадаг, социалис мүрысөөнэй тугые бүри үргэдэг байна.

Ленинэй хэрэгэй бүхы дэлхэй дээрэ мандан дэлгэрхэнь дамжаггүй гэжэ һайн мэдэнэбди. Тиимэһээ ажаллахада, ажаһуухада һайхан!

Мүнөөдэр тэмдэглэгдэжэ байгаа Совет конституциин һайндэр социалис демократиин һүртэ илалтануудые иигэжэ бүхы дэлхэй дээрэ үшөө дахин гэршэлбэ.

Манай хөөрэлдөөн

ГҮРЭН ТУХАЙГАА ЭРХЭТЭНИИНЬ ХЭЛЭНЭ

Конституциин үдэрөөр дашарамдуулан, манай корреспондент олон ондоо мэргэжэлтэй хэдэн хүндэ хандажа, түрэл совет гүрэн тухайгаа һанамжануудаа хэлэхыень гуйһан байна. Тэдэнэй харюунуудые доро толилбобди.

Ц. ГАЛАНОВ — уран зохёолшо:

— Октябриин революциин ...ээр манай гүрэндэ шэнэ түрөө гэжэ хэлсэдэг, тэрэ тухай бидэ зохёолшод бэ...г, ажал хэрэгыень маг... дууладаг гээшэ аабзабди

...э хүнэй нэгэ шэнжэ ту... хэлэхэ дуран хүрэнэ. ...шэнжэнь капиталис гүрэ...һээ манай гүрэнэй ямар ...атайень элеэр харуулдаг ... һанадагби. Франциин ... зохёолшо Ж-П. Сартр ... хүнүүд тухай ажатла...а, тэдэнэй шүүмжэлэлдэ ...айе тэмдэглэһэн байгаа ... Урагшаа дабшаха хэрэ...этэташуур — шүүмжэ... һанаһан соогоо, юунһээ ...айнгүй, дуратай газартаа ...эр хэлэхэ эрхэтэй. Тии... Франциин хүдэлмэришэн: ...ин заводой эзэн тэнэг ..., — гэжэ хэлэхэ. Совет ...эй хүдэлмэришэн: «Ми... заводой директор тэнэг ... гэжэ хэлэхэгүй, харин ...уу, манай заводто таара... шиидхэбэри абаа!» — Энэ һанамжаяа фран...инь эзэнһээ нюун, кафе соо гү ,али үйлсэдэ хэлэхэ. Тиихэдэнь совет хүдэлмэришэн һанамжаяа директорэйнгээ нюур дээрэ, зоной урда, суглаанай ендэрһээ хэлэхэ.

Энэ жэшээ манай эрхэтэнэй гүрэнэйнгөө, байдалайнгаа эзэн байһые, шүүмжэлхэ, һаналаа хэлэхэ бүхы арга боломжотойе элирүүлхэһээ гадна, тэрэнэй шэнэ шанар шэнжые харуулна аабза?

Иимэ хүниие гансал социалис общество хүмүүжүүлжэ шададаг гэжэ һанахада түрэл совет гүрэнөөрөө бахархаха дуран хүрэдэг.

А. ДАРЖАЕВ — автомашинын жолоошон:

— Өөрынгөө түрэл совет гүрэн тухай бодоходоо, би арад засаг хоёрой хоорондохи харилсаанай айхабтар сэсэн мэргэнээр шиидхэгдэһые гайхадагби.

Нээрээшье, бодоод үзэгты, богоол эзэмдэлгэтэ обществоһоо эхилээд манай социалис общество хүрэтэрхи гүрэнүүдэй түүхые харахада, арад бүхэн засагтаяа тэмсэһэн, хоорондоо эбсэшэгүй харилсаатай байһан байнал даа. Элдэб мэхэ гохо гаргажа, гоё гоё үгэнүүдээр бодото бодолоо нюужа, үсөөн баяшуулынь засагаа баридаг, үгытэй олоноо мүлжэдэг байгаа.

Манай гүрэндэ социалис революциин аша туһаар арад зон засагаа гартаа абажа, өөрынгөө засаг тогтооһон байна бшуу. Багша Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, манай гүрэнэй ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэнэрые һунгажа, тэдээндэ гүрэнэйнгөө засаг барюулна. Иигэжэ арад засаг хоёрой хоорондо үеын үедэ тэмсэһэн зүрилдөөн манай гүрэндэ шиидхэгдэнхэй. Тиимэһээ би совет правительствынгаа хамаг бүхы ябуулгые дэмжэдэгби. Илангаяа арад зоной ажаһуудал һайжаруулха талаар хэжэ байһан хэрэгынь ямар ехэ, ямар гүн удхатай гээшэб! Жэшээнь, манай ниислэл Улаан-Үдын Октябрьска районд хэгдэжэ байһан барилганиуудые (би тэдэнэй нэгэндэ хүдэлдэгби) абаад үзэгты. Шэнэ гэрнүүд, магазинууд, парикмахерсканууд, ательенүүд, столовонууд, кинотеатрнууд, стадион болон бусад — булта хүн зоной аша туһада бодхоогдоно. Эдэ бүгэдэ имагтал совет засагай хүсэн шуу!

З. ЦЫНДУЕВА — хонишон, Сэлэнгын аймагай Соведэй депутат:

— Совет гүрэн соо түрэһэндөө, хүдэлжэ ябаһандаа жаргалтайб. Манай гүрэндэ ажал гээшэ ёһотойл жаргалнай болонхой. Энээниие эдлэхэһээ гадна бидэ, юрын хүнүүд, амархашье, һурахашье, һунгагдаха, һунгахашье эрхэтэйбди.

Жэшээнь, намайе манай нютагаархин аймагайнгаа Соведтэ һунгаа һэн. Арад зонойнгоо гүрэнөө яажа хүтэлдэгые һайн мэдэхэгүйшэг байһан аад, мүнөө ехэ юумэ ойлгонхой гээшэб.

Соведүүд арадай засаг болохолоороо гүрэнэйнгөө хүтэлбэридэ ажалайнгаа түрүүшүүлые, эрдэмтэй бэрхэ, нэрэтэй түрэтэй хүнүүдээ дэбжүүлнэ. Тэдэ зон ажабайдал, үйлэдбэри һайн мэдэхэ байна. Тиимэһээ сагай эрилтээр табигдаһан асуудалнуудые түргөөр, һайнаар шиидхэдэг. Мүнөө депутадуудай эрхэ, уялга үргэн болонхой. Тэдэ үйлэдбэриин асуудалнуудаар һонирходог, түсэбүүдэй ба уялгануудай дүүргэлтын түлөө харюусадаг. Иимэ болохо-доо оролдоогүйдэ, эрдэм ухаагаа дээшэлүүлээгүйдэ аргагүй юм. Иигэжэ гүрэнтэеэ хамта ургадаг, хүгжэдэг байнабди.

М. РЯБОВ — республиканска больницын врач:

— Гүрэн тухайгаа бодоходоо омогорхохоһоо ондоо һанал сэдьхэдэггүйб. Совет гүрэн түрэһэн үдэрһөөм эхилжэ намайе харууһан дорoo абаһан. Интернадта ябажа дунда һургуули дүүргээб, институтда һурахадам номуудые, байра, унтари хэбтэри, стипенди үгөө. Үбдэхэдэм аргалдаг байгаа, ядахадам туһалдаг һэн. Эдэ бүгэдэ булта миинтэ!

Иимэ байдал капиталис эгээл хүжэнги Америкэдэшье үгы ха юм даа. Манай гүрэндэ мүнөө 600 гара мянган врачнар хүн зоной элүүрые хамгаалха хэрэгтэ ажаллана. Энэмнай революциин урда тээхидэ орходоо 20 дахин олон шуу даа. Хори дахин! Больницанууд, амбулаторинууд поликлиникэнүүд, санаторинууд, пансионадууд болон амаралтын гэрнүүд жэлһээ жэлдэ олошорно. Жэшээнь, наймадахи табан жэлэй туршада больницын оронтууд 700 мянгаар олошороо юм. Энэ тоо юһэдэхи табан жэлэй үедэ 2,7 дахин олон болохо. Элдэб хүсэтэй эмүүд, нарин һайн тухеэрэлгэнүүд олошорно. Бидэ врачнар һураха, эрдэмээ дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотойбди.

Эдэ бүгэдын гарзые гүрэмнай өөр дээрээ абанхай.

Иимэ гүрэндэ ажаһуухадаа бии, жэшээнь, омогорхонтүй яаха гээшэбиб? Эгээл эрхим эрмэлзэлээ, бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ хүн зоной элүүр энхэ, бэеэр сэбэр, арюун һайханууд ябахын түлөө нүхэдниишье — республикымнай врачнар—оролдодог.

Н. БАЛДАНДОРЖИЕВ—Буряадай хүдөө ажахын институдай курсант:

— Би сэрэгэй албанһаа табигдажа нютагаа ерэхэдээ Буряадай хүдөө ажахын институдта ороходуратайшуулда бэлэдхэлэй курса нээгдэхэнь гэжэ дуулаад город ерээб. Олон хүбүүд басагадтай энэ курсада ябажа, дунда һургуулида үзэһэнөө һэргээнэб.

Энээгээр дашарамдуулан юу хэлэхээ һананабши гэхэдэ, манай гүрэн хүн зонойнгоо һураха эрхэеэ хүсэдөөр эдлэхын түлөө ямар ехэ арга олгоно гээшэб! Ямар ондоо гүрэнүүдтэ иимэ институдта ороходо курсанууд байдаг юм? Үгы ааб даа! Залуу үетэнэйнгөө ашатай туһатай, дүрбэн тэгшэ хүнүүд болохын түлөө мүнөө байгуулагдаһаар 50 жэлээ гүйсэжэ байһан СССР гүрэмнай оролдоно бшуу.

Студентнэрые харахада гайхалтай даа! Дулаан байра, хамаг хэрэгсэл болон тухеэрэлгэнүүдээр хангагданхай һуралсалай таһагууд, һайн библиотекэ, эрдэмтэй багшанар. Эдэ бүгэдэ дээрэ үшөө стипенди! Һурахагүй хүнэй һураха арга боломжо дүүрэн бии гэхэдэ алдуу болохогүй.

НЮТАГАЙ ТҮРҮҮ ХҮН

...Санжа Хабарович Санжитов 1915 ондо Захааминай ...агай Санага нютагта түрэһэн юм. Бага балшар наһаа түрэһэн нютагтаа ...алладаг. Олон жэл соо ...ргуулиин багшаар, директорээр ажаллаа. Һүүлээрнь ...тагайнгаа колхозой түрүүлэгшээр, совхозой директорээр 25 жэл соо хүдэлөө. ...хэ үедэнь колхозой ажа...дал ехээр дэбжэн хүгжэ... байна.

Бэеынгээ элүүрэй һула... байбашье, нэгэшье үдэр ...ртээ миин һуугаагүй юм. ...бэл зунгүй хүдөөгүүр, хүб... тайгаар, һарьдаг уула...удые дабажа, холын гүүр... дээгүүр ябажа, малша... байра байдалые һайжа...уулалсаха талаар халуун ...һаяа хүргэдэг байгаа.

Мүнөө үедэ наһатай бо...д байхадаа, баһал харюу...гатай ажалда хүдэлжэ ...йна. Гурбадахи жэлээ ...нагын сомоной Соведэй ...йсэдкомой түрүүлэгшээр ...аллана. Санжа Хабарович ...лоо забгүйб гэжэ хэлэ...эггүй. Совхозойнгоо за...шуулда олон жэлэйнгээ ...ын дүршэл хубаалдажа ...йдаг. Теэд ганса совхозой ...абайдалда бэшэ, харин ...тагай бүхы предприяти, ...ргуули, больница, худал...а наймаан, саад ба ясли, барилгаһаа абаад барандань туһаа хүргэдэг юм.

Санжа Хабарович Санжитовай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ болоһонһоо хойшо нютагай соёлой, хүн зоной ажаһуудалай, совхозой ажалшадай элүүрые хамгаалха талаар ехэ ажал хэгдээ гэхэдэ буруу болохогүй гэжэ һанагдана.

Соёлой хоёр жэлэй добтолгын түсэбөөр 400 хүнэй һууритай соёлой шэнэ байшан, багшанарай байра, гостиница, бани, АТС болон малай олон байранууд баригдажа эхилээ. Санжа Хабарович эдэ бүгэдэ ажалые гансаараа бэелүүлжэ ябаа бэшэ ааб даа. Тэрэ бэрхээр хүтэлбэрилжэ шадана бшуу. Мүнөө сомсоведтэ 23 депутат һунгагданхай. С. Б. Будаева Ц. Г. Гомбоева хоёр һаалишадай дунда, залуу механизатор Дашанима Бабалаев, ветврач Гончик Аюров, болон бусад ондоо һалбаринууд дээрэ депутадайнгаа уялга, ажалые ябуулдаг юм.

Конституциин үдэрөөр дашарамдуулан, Санжа Хабарович Санжитовай ажал хүдэлмэридөө үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэбди.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Х. Санжитов.

1.

ОРДОНОЙ ГАЛНУУД ЯЛАРАА

РЕПОРТАЖ

БАЯРТАЙ хүхюунээр энеэлдэжэ байһан дүрбэн хүбүүдые зураг дээрэ харанат. Ямаршьеб нэгэ илалта гү, али амжалта туйлаһан хүнүүдэй шарайда иимэ баяр үзэгдэдэг.

Эдэ хүбүүдэй баярлахань зүб. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй гараар бүтэһэн шэнэ ордоной томо томо сонхонуудта зайн галай хурса гэрэл яларба.

Барилгашан! Ехэл хүндэтэй, дэмбэрэлтэй мэргэжэл. Тэрэнэй бүтээһэн, бодхооһон шэнэ гэр соо гү, али ордон, клуб соо сэлмэг наран яларжа, хододоо баяр жаргалай хүхюү энеэдэн зэдэлжэ байдаг бэшэ гү?

Манай Эхэ орон дотор ажаллаха эрхэ хүн бүхэндэ үгтэнхэй. Тиимэһээл ажал гээшэмнай баатаршалгын, алдар солын, нэрэ хүндын хэрэг болонхой ха юм.

...Хэжэнгын аймагай Чисаана тосхондо соёлой шэнэ ордоной галнууд хурсаар яларба. Холоһоо ербын харагдаһан энэ ордониие хараһан хүн, абаһаар лэ соёл культурын гуламта гэжэ, мэдээдхихэ. Юуб гэхэдэ, шулуугаар баригдаһан энэ ордоной үндэр hананууд, ехэ сонхонууд хүнэй нюдэ баясуулна.

Энэ ордониие бүтээгшэд, барилгашадтай хөөрэлдэхэдэ угаа һонин.

Р. Р. Жалсабон, үнинэй барилгашан:

— Шэнэ клубтай, магазинтай, соёлой байшантай болобо гээд ходо уншадагби. Би өөрөө сагаагаараа атаархагша һэм. Манай тосхоной модон клуб үнэхөөрөөшье хуушаршоо. Хэдышье заһабарилаа, дулаалаа һааш, үбэлэй сагта досоонь һэрюуншэг лэ байдаг. Харин мүнөө соёлой шэнэ ордонтой болобобди. Декабриин 4-дэ Совет хуулиин һайндэрые энэ ордон соотоо угтахамнай. Бултал баяртайбди.

Н. Г. Шубин, барилгашадай бригадир:

— Иимэ томо ордон бүтээжэрхёод байхадаа, хүн бүхэмнай баяртай байна. Одоошье тосхоноймнай хүн зон соёлой шэнэ гуламтатай боложо жаргахань даа. Тэдэнэр манай барилгашадта баярые хүргэнэ. Залуу хүбүүднай Цэдэн Жамсаранов, Доржо Цыденов, Сергей Дамбаев, Владимир Чойбонов гэгшэднай нилээдхэн оролдожо, энэ ордоной досоохи ажалые дүүргэжэ байна. Иимэ бэрхэ хүбүүдтэй суг ажаллахада, урматай даа!

Сергей Дамбаев, залуу барилгашан:

— Уран һайханаймнай бүлгэмэйхид одоол баяртаи. Энэнэй урда тээ, хуушан клуб соогоо наада табихадаа, ядалдадаг һэмди. Мүнөө одоол ямаршье концерт табиха арга боломжо бии болобо. Тиигээд хүн зомнай үдэшэ бүри шахуу шэнэ кинофильмнүүдые хаража жаргахань.

...Ашаглалгада үгтэхэеэ байһан соёлой ордон соогуур ябанабди. Уужам, һаруул. Шэрын үнэр үшөө табяадүй зэнхэгэр зал соо 216 һандали аятайханаар табяатай. Сценынь саана-хоёр таһалга. Тэндэ артистнууд хубсалха, нааданда бэлдэхэ. Тэндэһээ гаранабди. Ута гэгшын коридор. Ехэхэн хоёр таһалга соо оронобди.

— Эндэмнай хүдөөтэй библиотекэ түбхинэхэ юм. Амархань даа. Бидэ эдэ хабтагайнуудые хатаажа байнабди. Номуудай таг хэхэмнай, — гэжэ барилгашан Радна Рандалович Жалсабон хөөрэнэ.

...Революциин урда тээ эндэ Чисаанын дасан гэжэ байһан. Хоёр зуу гаран ламанар хүн зоной хүзүүн дээрэ хүбхэлзэжэ, баяжажа һууһан. Харин мүнөө «урданай юумэн ула боложо», шэнэ сагай шэнжэ түхэл Чисаана тосхондо үзэгдэнэ. Чисаанын совхозой энэ түбэй үйлсэ, гудамжанууд уужам. Шэнэ гэрнүүд жэрылдэн харагдана. Имагтал Совет засагай үедэ һалбаран хүгжэһэн нютагай шэнжые хаража, үзэжэ ябахада, һайхан даа!

2.

ГАЗЕТЫМНАЙ хэблэгдэжэ байхада, Чисаана нютагһаа баяртай мэдээсэл ерэбэ:

Совет хуулиин һайндэрые угтахаяа Чисаана тосхоной хүн зон соёлойнгоо шэнэ ордондо олоороо сугларба. Бултанай шарайда баяр, жаргалай тэмдэг үзэгдэнэ.

Декабриин 4. Газаа жабартайшье һаань, ордон соо һаруул дулаахан. Соёлой шэнэ гуламта нээлгын баярай суглаан Совет хуулиин һайндэртэй нэгэдэжэ, хүхюун үгэнүүд огсомоор зэдэлбэ. КПСС-эй Хэжэнгын райкомой, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой, аймагай соёлой таһагай түлөөлэгшэд соёлой шэнэ ордонтой болоһонтойнь чисааанаархиниие халуунаар амаршалаад, дээдэ зургаануудай зүгһөө бэлэгүүдые, пианино, баян, магнитофон барюулба.

Чисаанын уран һайханай бүлгэмэйхид Хэжэнгэ соогоо суурхаһаар үнинэй юм. Мүнөөшье СССР-эй байгуулагдаһаар, Буряадай АССР-эй тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойнуудта зорюулагдаһан уран һайханай аймагай харалга дээрэ тэдэнэр нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Мүнөө уран һайханай бүлгэмэйхид ехэ концерт табижа, нэрьемэ альга ташалгаар угтуулба.

Соёлой шэнэ ордон соо залуушуулай хүхюу энеэдэн, хатар, ёохор, дуунууд орой болотор зэмхабагүй.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Хэжэнгэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Залуу барилгашад (зүүн гарһаа) С. Дамбаев, Ц. Жамсаранов, Д. Цыденов, Вл. Чойбонов гэгшэд. 2. Үнинэй барилгашан Р. Жалсабон. 3. Соёлой шэнэ ордон.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АЛТАН ХУУЛИМНАЙ

Совет Конституци манай үндэһэн хуули мүн. Тэрээн дотор ёһото, арадай эгээл дээдэ демократиин гол ёһо гуримууд соносхогдонхой байхаһаа гадна, хүнэй хамаг бүхы эрхэ олгогдоһон, сүлөөнь хамгаалагдаһан байдаг.

Иимэшүү, хүн зоной эрхэ тухай дүримүүд мүн буржуазнашье гүрэнүүдэй конституцинууд дотор бэшээтэй ааб даа. Зүгөөр тэдэнэй бэелүүлэгдэхэнь холо байдаг. Тэдэнэй бэелэгдэхын түлөө ажалшад тэмсэл хэжэл зарим тэды эрхээ туйладаг байна.

Манай Худанай совхоздоород, буряад, татар, башкир яһатан ажаһуудаг. Үхибүүднай суг һурадаг, хани нүхэд болонхой. Ондоо яһанайшье һаа, хоорондоо худа урагууд болонхой агшабди.Ород, буряад хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэгбди. Ямар нэгэн һайндэрэй болоходоород, буряад дуунуудые ханхинаса дуулалдахаш даа. Тиихэдээ буряад дуун, татар дуун гэжэ байжа буляалдаха бэшэбди. Юундэб гэхэдэ, бидэндэ СССР гүрэнэй яһатан, арад бүхэнэй дуун адли һайхан, нэгэн удхатай, бултадаа «манай» ха юм.

Энэ һайхан заншал, иимэ һайхан аха дүүгэй, түрэлэй мэдэрэл бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ түрэл партимнай, совет хуулимнай бадаруулаа гээшэ. Адли тэгшэ энэ эрхэмнэй конституцяар баталагданхай.

Би Ахме гэжэ татар нүхэртэйб. Тэрэнэй түрэлхид дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ манай Моксохон ерэжэ түбхинэһэн юм. Олон айлнууд ерэһэн ааб даа. Хэршье хүндэ, хатуу үе сагай байбашье, манай нютагайхид тэдэниие ёһотойл нүхэд ёһоор угтажа абаһан, гэрнүүдые сүлөөлжэ үгэһэн, һааха үнеэтэй болгоһон, хартаабхынь газарые хорёолоcoһон юм гэлсэдэг. Бидэ залуу үеынхид эсэгэнэрэйнгээ тэрэ һайхан заншалые мартадаггүй, хододоо һанажа ябадагбди.

Нэгэ жэшээ дурдаха дуран хүрэнэ. Ахме Моксохондо томо болоо, һургуули хээ, мүноо гэр бүлэтэй болоо. Сэрэгэй албаа дүүргэжэ ерээд байтараа нэгэтэ намдаа: «Бишни эхэ, эсэгынгээ нютаг, Татараа ошохо гэжэ шиидээб. Хаанашье адли ха юм даа. Тэндэ хүдэлөөд үзэхэмни, бэшэг абалсанхайб»,— гэбэ гээшэ. Би юун гэжэ хэлэхэбиб даа, өөрынь лэ мэдэхэ хэрэг байгаа ха юм. Тиигээд Ахмегээ Улаан-Үдэ хүрэтэр үдэшөө һэмди.

Энээнэй һүүлээр жэл үнгэрөөд байхада, Тураастайда газар хахалжа ябатарни автобусһоо нэтэ хүн буугаад, намда ерэбэ гээшэ. Харан гэһээм Ахмемни! Баярлаһан гээшэмни. Уулзахадаа: «Зээ, юун болоод ерэбэбши? Мяхан бага гү, али зоноор тааража ядаа гүш?» — гэбэб. «Һы!.. Тэндэшни зонииншье һайн, байдалыншье хүгжэнхэй, ажалшье элбэг. Һайнаар түбхинөөшье һэм... Теэд байжа шадаагүйлби даа. Нютагаа һанааб... Моксохоноо!.. Энэ Тураастайгаа!» гэжэ харюусаа һэн.

Иигэжэ татар хүбүүн Ахмен түрэл нютат Буряад ороной энхэ хонтор Хэжэнгэ болоһон байна бшуу. Тэрэ иихэдээ ямар баян, ямар дүүрэн сэдьхэлтэй хүн болоноб даа! Мүнөө олон хүүгэдтэй. Өөрөө тракторта ажалладаг. Худанай совхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн юм. Яһатан бүхэнэй адли тэгшэ эрхэ, мүн хүнэй ажаллаха, һураха, тэдхэмжэ абаха, эхэнэрнүүд болон бүһэтэйшүүлэй адли байха болон бусад эрхэнүүд иигэжэ совет хүндэ конституцяар олгогдонхой.

Тиимэһээнь совет хүнүүдэй алтан хуулидаа дуратай байхамнай оройдоошье гайхалгүй.

Д. ЖАМБАЛОВ, тракторист.

Хэжэнгэ.

Бата хадуурай бата холбоон

ХЭНДЭМНАЙШ ЕХЭ ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

(Түгэсхэл. Эхиннинь 1-дэхи нюурта).

«Электромашина» завод — манай районой түрүү предприятинуудай нэгэн. Эндэ бүтээгдэһэн продукци харин олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ. Хүдөөһөө ерэһэн хүнүүдэй хараха, үзэхэ, һонирхохо юумэн эндэ олон. Томо томо кранууд, электро - түхеэрэлгэнүүдэй хайшан гэжэ бүтэдэгые айлшад хаража һонирхоо.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүшүүл Улаан-Үдын авиапредприятида айлшад боложо ошоо. Хүдөөһөө ерээшэднай өөһэдынгөө амжалта, илалтанууд тухай дэлгэрэнгээр хөөрэжэ үгөө. Мүн харюуданъ авиаторнууд өөһэдынгөө хэрэгүүд тухай хөөрэжэ, тэндэ сугларатшадые баясуулаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ Сэлэнгын аймагай уран һайханай бүлгэмөөрхин олохон лэ газарнуудта концерт наада харуулба. Гусиноозёрскын шахтёрнууд, барилгашад, өөдолшод. Юрөө нютагай арадай театрайхидай, «Сэлэнгэ» гэһэн арадай хатар, дуунай ансамблиин, «Колосок» агитбригадынхидай табиһан концерт, зүжэг наадануудта Улаан-Үдымнай дүрбэ мянга гаран хүн зон орохон, хараһан байна бшуу.

Мүн тиихэдэ Сэлэнгын эдеэ шанагшад кулинарнууд «Сэлэнгэ» ресторан соо элдэб янзын хоол шанажа, тэндэ орогшодоо магтуулаа. Сэлэнгын кулинарнуудай эдеэ шанаха, бэлдэхэдээ бэрхэ байһыень ресторанайхид гайхаал хаш.

Сэлэнгын аймагай экономико болон соёл культурын үдэрнүүдтэ үнгэрһэн уулзалганууд хадаа алишье талада, хэндэмнайшье ехэ туһатай байба. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байһан ажалшадай саашадаа улам һайнаар тэмсэхэ, оролдохыень эдэ уулзалганууд уялгална. Хүдэлмэришэн ангиин таряашан түмэнтэй хани барисаанай, СССР-эй арадуудай хоорондохи хани нүхэсэлэй улам бэхижэжэ байһыень эдэ уулзалганууд эли тодоор харуулба.

Экономико, соёл культурынгаа талаар айхабтар ехээр хүгжэһэн Сэлэнгын аймагай ажалай түрүүшүүлдэ, уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадта һайниие хүргөөд, ажалдаа амжалта туйлажа, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн агууехэ һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахыень хүсэнэбди.

Г. Д. ТУЧИНОВ, Социалис Ажалай Герой, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин проходчигуудай бригадир:

— Иимэ уулзалгануудай хэндэмнайшье туһатай байһаниинь мэдээжэ. Би өөрөө шулуу нүүрһэнэй уурхайда хүдэлһөөр үнинэйб. Зүгөөр промышленна предприятинуудта оло дахин орожо үзөөгүйб.

Энэ мүнөө Улаан-Үдын шэлэй заводто ошобобди. Ямар һонин юм гээшэб! Манай техникэ, эрдэм наукымнай туйлалта айхабтар ехэл гээшэ ха даа.

Шэл хайшан гээд хэдэг юм гэжэ мэдэхэгүй хүнүүд одоол эндэ ерэжэ хараа һаа, гайхаха. Бидэ мүнөө шахтёрнууд, шэл бүтээгшэд уулзажа дүй дүршэлөө андалдабабди. Тиихэдэ «Электромашина» заводто ошоошомнай, тэндэхи хүдэлмэришэдтэй уулзажа хөөрэлдөөшэмнай мартагдашагүй.

А. С. ШАРПАНОВА, Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» ресторанай директорэй орлогшо:

— Сэлэнгын аймагай тосхонуудай столовонуудай хүдэлмэрилэгшэд, кулинарнууд бидэндэ ерэжэ, буряад эдеэ хоол бэлдээ. Тиихэдэ кулинарнуудынь өөһэдынгөө шадабари харуулжа, элдэб түхэлэй торт, бууза, хуушуур болон бусадые амтатайгаар бэлдэжэ, ресторандамнай орогшодой магтаалда хүртөө. Мүнөөмнай хото хүдөөгэй столовонуудай хоорондо илгаагүй болошоо ха юм. Жэшээлхэдэ, Новоселенгинскын столовын эдеэ шанагша Галина Павловна Поспелова ехэл бэрхэ байна даа. Энэ хүмнай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай гэшүүн юм.

Б. Г. БАНЗАРАКЦАЕВА, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон:

— Хото хүдөө хоёрой харилсаа холбоомнай жэлһээ жэл бүхэндэ бэхижэнэ гээшэл ха. Юрөөгэн уужам талада хони адуулжа ябаһан би мүнөө эндэ ерэжэ, Улаан-Үдэ хотын предприятинуудай хүдэлмэришэдтэй уулзабаб.

Улаан-Үдын авиапредприятиин хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзахадаа, ехэ һонин байгаа. Гражданска авиаци гээшэмнай ехэл хүгжөө байна. Мүнөө Улаан-Үдэһөө республикын аймагуудай түбүүдтэ, Москва, Хабаровск сэхэ ниидэжэ ошохо аргатай болообди. Аймагаймнай экономико болон соёл культурын үдэрнүүдэй үедэ болоһон уулзалганууд шэнэ амжалта илалтануудта бидэниие уряална.

Н. Г. ДОНСОРУНОВА, хоровой республиканска бүлгэмэй харюусалгата секретарь:

— Сэлэнгын аймагай соёл культурын талаар айхабтар ехээр хүгжэһые эдэ үдэрнүүд харуулба. Арадай хатар, дуунай «Сэлэнгэ» ансамблиин, «Колосок» агитбригадын концертнүүд, Юрөөгэй арадай театрай табиһан зүжэг хүн зониие айхабтараар һонирхуулба, нэрьемэ альга ташалгаар угтуулба. Тиигэжэ уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэй олон хабаадагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ. Һайхан даа!

Сэлэнгын ссёлшодто ехэ амжалта хүсэе!

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ“ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай гаргадаг «Агитаторай блокнодой» 21-дэхи номер хэблэлһээ гаража, уншагшадтаа тараагдаба.

«Шухала шэглэл дээрэ» гэһэн статьягаар тус номерой түрүүшын хуудаһан нээгдэнэ. Буу зэбсэг хураахын түлөө СССР-эй ямар тэмсэл ябуулжа байһан тухай эндэ хэлэгдэнэ.

«СССР-эй 50 жэлэй ойдо» гэһэн ниитэ гаршаг доро «Табин жэлэй ехэ дабшалта», «Сагаан алтанай» орон» гэһэн статьянууд толилогдоо. СССР-эй Конституциин үдэртэ зорюулагдаһан «Үнэнтэ демократиин туг мандуулагша» гэһэн материалые һонирхон уншамаар. «Дүй дүршэл» гэһэн гаршаг доро П. Банзаровай «Хүнүүдэй творческоор хүдэлхэдэнь туһалха» гэһэн статья олоной анхарал татаха байха.

Политическэ мэдээсэл хэхэ, хөөрэлдөө үнгэргэхэ материалнууд тус номерто тунхаглагдаа. И. Балуровай «Эб хамтаараа тэмсэхэ», Л. Сергеевагай «Архидалга — манай дайсан» гэһэн статьянууд эндэ үгтөө. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Архидалгада ба алкоголизмда эсэргүү тэмсэлээ шангадхаха хэмжээнүүд тухай» гэһэн тогтоолдо эдэ статьянууд зорюулагдана.

П. ПОПОВИЧ.

Даам наадаха дуратайшуулай анхаралда

«СЭЛЭНГЭ-2» НААДАНДА ХАБААДЫТ!

Бэшэлсэжэ даам наадалга республика доторнай дэлгэржэ байнхай. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, олоной хабаадалгатай республиканска мүрысөөн нёдондо үнгэргэгдөө һэн. Тэрэнэй дүнгүүдэй ёһоор олон даамшад 2—3-дахи разрядай нормонуудые дүүргэһэн байна. Мүнөө жэл тэдэнэр «Иртыш-4» гэһэн хахад финалай наадандa Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахаяа байна.

Тэрээнһээ гадна, таба-табан хүнһөө бүридэһэн гурбан команда РСФСР-эй хото городуудай командануудай дунда үнгэргэгдэхэ 6-дахи мүрысөөндэ хабаадаха болоо.

Гараха оной январиин 15-һаа майн 5 хүрэтэр үргэлжэ бэшэлсэжэ даам наадаха Сэлэнгэ-2 гэһэн мүрысөөндэ хабаадаха дуратайшуул физкультура ба спортын республиканска комитедтэ хандаха ёһотой. Тингэхэ зуураа, нэрэ, обог, түрэһэн он, спортивна разряд, гэрэйнгээ адрес, ажал хүдэлмэри тухайгаа мэдээсэхэ зэргэтэй. Тиихэдээ бэшэлсэжэ даам наадалгын ёһо гурим тухай дүрим абажа танилсаха байнат. Мүрысөөнэй хэр ябажа байһан тухай телевидени хирэ хирэ болоод лэ мэдээсэжэ байха.

Бэшэлсэжэ наадаха мүрысөөндэ илагшад шагнагдажа, спортивна разрядуудта хүртэхэ юм.

Даам наадаха дуратайшууд декабриин 30 болотор захил хэхэ ёһотой. Улаан-Үдэ хотын Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжын 33 номерой байшанда оршодог физкультура ба спортын комитедтэ захилаа эльгээгээрэйгты.

К. ПОПОВ,
мүрысөөнэй главна судья.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республикадамнай декабриин 5-һаа декабриин 8 болотор нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха, зарим газарнуудаар саһан орохо. Температура һүниндөө 14—19, үдэртөө 6—11, Байгал шадар һүниндөө 9—14, үдэртөө 0—5, декабриин 5—6-да һүниндөө 18—23, үдэртөө 11—16, хойто аймагуудаар һүниндөө 27—32, үдэртөө 15—20 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Зүүн-Сибирийн культурын институтда олон яһатанай түлөөлэгшэд һурана. Институдай дүрбэн факультедтэ монголнууд, яхадууд, тувинцууд, буряадууд, ородууд, татарнууд, украинцууд болон бусад яһатанай түлөөлэгшэд һурадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай студентнэр—тувинец Кызыл колхоз-бай, ород Т. Акулинина, буряад Ц. Дулмаева, монгол Лхагвасурэн.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

НЭГЭДЭЛ — МАНАЙ ХҮСЭН

Дэлхэйн хэблэл, элдэб оронуудай информационно ехэ ехэ агентствэнүүд радио болон телевидени КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегациин Венгридэ айлшалһан тушаа материалнуудые олоор тунхаглана. Иимэ ехэ һонирхол үүсхэһэниинь ойлгосотой.

Аха дүү социалис оронуудай хани нэгэдэл термоядерна дайнай аюулые зайсуулха, империалис түримхэйшүүлдэ эсэргүү харюу сохилто эмхидхэхэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэ, түрүү ёһо гуримуудта нүлөө ехэтэй дэмжэлгэ үзүүлхэ, арадуудай аюулгүй байдал, амгалан харилсаанай гол ёһонуудые батадхахын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Социалис хани нэгэдэлэй амжалтанууд олохон ушарта экономикын ба гадаадын политикын талаар социалис гүрэнүүдэй һанал нэгэтэй ябуулгаһаа. тэдэнэй харилсаа холбоонһоо дулдыдана.

Тиимэл ушарһаа социалис гүрэнүүдэй нэгэдэл ба эмхидэлые бэхижүүлхэ асуудал гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор заагданхай. Империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй эб эе таһалха һэдэлгэнүүд Пекинэй һүйдхэлшэдэй зүгһөө гаргагдабашье һаань, дурсагдаһан зорилго үрэ ехэтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байна.

Эгээл мэхэтэй, харатай аргануудай туһаламжаар энэ нэгэдэлые һандааха гэжэ эрмэлзэдэг империалистнууд социалис нэгэдэлһээ гал шэнгеэр айна. «Империалистнууд, хара хархисууд, тэдэниие дэмжэдэг элдэб эсын этэгээдүүд Венгриин Арадай Республикын ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаан тухай ходо бэшэдэг: манай хани барисаан тэдээндэ тон тааруугүй байна, энээнииемнай ямаршье аргаар муудхааха, ядахын сагта һуларуулхые хүсэнэ» — гэжэ Чепелиин комбинадта болоһон совет-венгер хани барисаанай митинг дээрэ Янош Кадар тэмдэглээ.

Теэд совет-венгер хани барисаан эбдэршэгүй бата, үдэр бүри улам бэхижэжэ байдаг.

Венгер арад Советскэ Союзай дээдэ тушаалта түлөөлэгшэдые хаа хаанагүй хани халуунаар, аха дүүгэй ёһоор угтаа. Энээн тухай буржуазна хэблэлшье дуратадурагүйгөөр тэмдэглэхэ баатай болобо. «Файнэншл Таймс» газетэ Чепелиин комбинадта болоһон совет-венгер хани барисаанай митингые шэнжэлэн тайлбарилха зуураа, иигэжэ бэшэнэ: энэнь венгер-совет арадуудай һаналаа нэгэдэлгын үнэхөөр гайхамшаг жагсаал болоо. «Үнэн сэдьхэлһээ үгтэһэн ойлголсолгын ба һаналаа нэгэдэлгын оршон байдал Чепельдэхи митингын үедэ эли тодоор харагдаа», — гэжэ Лондоной «Таймс» тэмдэглэнэ.

СССР Венгри хоёрой хоорондын бата холбоон аха дүү социалис гүрэнүүдэй хани нэгэдэлһээ эшэ үндэһэтэй, тэгшэ эрхэтэ харилсан туһалалсалгын ба харилсаа холбооной гэршэ болоно. Энэ холбоон саашадаа хүгжөөгдэхэдөө, амгалан байдалай шэглэлтэй хубилалтын болжо байгаа Европодо онсо шухала удха шанартай байхань дамжаггүй.

Хельсинкидэхи зүблөөн

Аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлдэхэ зорилготой олон талын зүбшэлэлгэ Финляндиин ниислэлэй оршондо хоёрдохи неделеэ үргэлжэлжэ байна. Энээндэ Европын 32 оронoй, мүн США-гай ба Канадын элшэн сайдууд хабаадана.

Түрүүшын үдэрнүүдэй уулзалгануудһаа харахада, зүбшэлэлгэдэ хабаадагшадай олонхинь гол зорилго тухайдаа — ниитэевропын зүблөөндэ бэлдэхэ асуудал дары зүбшэн хэлсэжэ эхилхые эрмэлзэнэ. Юрэнхы яряануудаар һамааруулха, зүбшэлэлгын гурим тушаа арсалдаа гаргаха гэһэн зарим делегацинуудай үндэһэ баримтагүй һэдэлгэнүүд тиимэл ушарһаа буруу һүрөө. Олон талын хабаадаһан зүбшэлэлгын гол зорилгонууд тушаа правительствануудайнгаа хараа бодолые найруулан элирхэйлһэн үгэ хэлэлгэ эхилэнхэй.

Зүблөө зарлаха гэһэн арадуудай бүгэдэ ниитын хүсэл эрмэлзэлһээ, ниитэевропын харилсаа холбоо бэелүүлхые хүсэдэг оршон байдалһаа уламжалан, мүнөө Европын нэгэшье правительство зүблөө зарлалгые сэхэ буруушааһан гү, али арсаһан һанамжа хэлэнэгүй. Гэхэ зуура, зүблөө зарлаха хэрэгтэ һаад тойбо татаха һэдэлгэнүүд баруун оронуудһаа Хельсинкидэ ерээд байһан 300-гаад журналистнуудай зариманай шэнжэлгэнүүд соогуур гаргагдахаһаа гадна, мүн ондоошье материалнууд соогуур дурдагдана. Жэшээлхэдэ, Британиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Дуглас-Хьюм ниитэевропын зүблөөнэй зарлагдахын урда тээхи сагые һамбаашалан, эб найрамдал хүсэдэг байһыень тодоруулха баримта эрижэ, «ородуудай үгэ алдуулха», «балшыса бариха» гэжэ дурадхахаһаа ондоо юумэ олоогүй. Тиигэбэшье һаань СССР-эй ба аха дүү социалис гүрэнүүдэй политикын ашаар амгалан байдал бэхижүүлхэ зорилготой эли бодо хубилалтанууд Европодо боложо байна.

ВАШИНГТОНОЙ МЭХЭТЭ ААШАНУУД

Вьетнамдахи зэрлиг бүдүүлиг дайнай үргэлжэлжэ байһанай түлөө бүхы харюусалгые США-гай дааха байһанда һэжэг мүнөө хэндэшье байхагүй. Национальна аюулгүйн асуудалаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер бүри һаяхан лэ Сагаан байшанда болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамда «10 жэлэй турша соо нэержэ байһан дайн дүүрэхэ ойртоо», «Амгалан байдалай тогтохонь ойртоо», «Хэдэхэн неделиин хугасаа соо гү, али бүришье һаяар туйлагдажа болохо» гэжэ американецуудые найдуулаа бэлэй.

Гэхэ зуура, американ хэблэл этигэлээ алдаһан шэнжэтэй болонхой, Вьетнамдахи дайе болюулха тухай, эб найрамдал тогтоохо тухай хэлсээндэ гар табигдахын урда тээ бэрхэтэй, удаан ярилдаанууд дахинаа болохо ха гэжэ Вашингтоной түлөөлэгшэд бэшэнэ. «Холбоото Штадуудай ба Вьетнамай арадуудай үмэнэ абаһан уялга мүнөө эбдэгдээ. Иимэ ушар техническэ шалтагаануудаар тохёолдоһоншье байжа магад, зүгөөр хараа бодол эрид хубилгаһан бүри холын бодомжонууд бии аа гү гэжэ һэжэглэмээр шэнжэ тэмдэгүүд бии... — гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ сошордонгёор бэшэнэ.

Вашингтонойхид һаад тойбо татаха гэһэн тактикаяа зүбтүүлхые оролдон, Сайгоной засаг захиргаанай «үгэдэ оросогүй» байһые дурдана. США-гай түлөөлэгшэд Париждахи нюуса уулзалгануудай үедэ шэнэ эрилтэнүүдые табихадаа, Тхиеу үсэрэлдэнэ гэһэн шалтаг барина. Теэд, США-гай правительство Тхиеуе үгэдөө оруулха «хабагүй» байгаа гэхэдэнь, хэншье этигэхэгүй.

Американ тала баридаг хүнүүдые Сайгоной засагта үлөөхэ гэжэ оролдон, пентагон һүүлэй һара хахадай турша соо сэрэгэй хэдэн зуугаад самолёт, танк, бронетранспортёрнуудые, бусад зэбсэгүүдые Урда Вьетнам худар яаралтайгаар абаашана, Урда Вьетнамда байдаг «граждан хүнүүд» хэбэртэй американ сэрэгэй советнигүүдэй тоо улам олошорно. Урда Вьетнамые, ДРВ-гэй хүн зоноор олон районуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо үргэлжэлһөөр.

Теэд, ээрхэг түримхэйшүүлэй эдэ ябуулганууд дахинаа буруу һүрэтэй элитэ. «Нян Зан» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор. «Индохитадтахи мүнөөнэй байдал ямар байнаб гэхэдэ, хүсэнүүдэй хубааралга Индохитадай гурбан арадай аша туһада хубилаа, хубилжа үргэлжэлһөөр».

Советскэ Союз, бусад социалис оронууд империалис түримхэйлэлгэдэ эсэргүүсэн бодоһон баатар габьята вьетнам арадай эрэлхэг зоригто тэмсэлдэнь түгэс туһаламжа үзүүлжэ байна, үзүүлхэшье байха.

ДРВ-гэй правительствын һаяхан мэдүүлһэнэй ёһоор, Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээн — Вьетнамдахи хёмороое зайсуулха эрхим арга болоно. Дэлхэйн арадууд тиимэ хэлсээндэ энэ дары гар табиха, тэрээнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ эрилтэ Холбоото Штадуудай урда табина.

С. ЛОСЕВ.
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

ГАВАНА

Кубын КП-гэй ЦК-гай Политбюрогой заседани

ТАСС

Кубын КП-гэй ЦК-гй Политбюрогой заседани Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Фидель Кастрын хүтэлбэри доро Гаванадахи Революциин ордон соо болобо. Шэнэ хуули хараалха асуудалнуудые зүбшэдэг комиссинуудай секретариадай хүдэлмэри тухай тоосоон эндэ соносхогдоо. Кубын Компартиин ЦК-гай Секретариадай гэшүүн Блас Рока элидхэл хэбэ.

Элдэб гэмтэ ябадалнуудай түлөө харюусалга тухай хуулиин хэдэн проектнүүдые арад зоной зүбшэн хэлсэлгэдэ шадаал һаа һаяар табиха гэһэн шиидхэбэри Политбюро баталан абаа.

Заседаниин түгэсхэлдэ Фидель Кастро үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ арад зоной зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаха хуулиин проектнүүдэй шухала удха шанартай байһые онсолон тэмдэглээд, комиссинуудай хүдэлмэри дүүргэхэ, шэнэ хуулинуудые хүсэндэнь оруулха шухала тухайда дурдаа.

БОНН

Брандт Шеель хоёрой уулзалга

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер, СДПГ-гэй түрүүлэгшэ В. Брандт, гадаадын хэрэгүүдэй министр, СВДП-гэй түрүүлэгшэ В. Шеель гэгшэд декабриин 2-ой үдэр Бонндо уулзаһан байна. Воябриин 19-дэ болоһон һунгалтын һүүлээр нэгэдэмэл шэнэ правительство эмхидхэн байгуулгада хабаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Дурсагдагша һунгалтын үеэр СДПГ ба СВДП ехэ илалта туйлажа, ХДС/ХСС-ые булиһаниинь мэдээжэ.

ДАККА

СССР Бангладеш хоёрой хоорондын худалдаа наймаанай харилсаан

ТАСС

1973 ондо 25 миллион шахуу түхэригэй сэнтэй эд товарнуудые абалсаха тухай СССР Бангладеш хоёрой хоорондын протокол эндэ баталагдаа.

Советскэ Союз Бангладешһээ джут, джудаар нэхэгдэһэн эдлэл хэрэгсэлнүүд, сай, арһа, пумаажин бүд, хубсаһа хунар ба бусад товарнуудые худалдан абаха байна. Тэдэнэй орондо машина, түхеэрэлгэ, керосин, шэрэм, булад материал, хлопок, шудхалаа хэхэ хэбүүдые Бангладешта үгэхэ юм.

ПАРИЖ

Патриодуудай амжалтата добтолгонууд

ТАСС

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба сайгон хархис этэгээдүүдэй хоорондын шанга байлдаанууд Куангчи провинцида боложо үргэлжэлһөөр. Эндэхи патриодууд хойто зүг, демилитаризованно зоно руу, мүн зүүн тээшээ, далайн эрье худар сүмэрэн орохоор һэдэһэн дайсанай үсэд нэтэрүү добтолгонуудые эндэхи патриодууд амжалтатайгаар гэдэргэ сохино. Сайгон сэрэгүүд ехэ гэмтэл хоролтодо орожо байнхай.

Сүлөөлэлгын хүсэнүүд Сайгоной оршондо, тэрэшэлэн Меконг мүрэнэй адагта эдэбхитэй ябуулгануудые хэжэ байна.

ЛОНДОН. (ТАСС). Камбоджын патриодууд пномпениин сэрэгүүдтэ эсэргүү добтолгонуудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Кампонгтям провинциин түб һүүлэй гурбан үдэрэй турша соо хоёрдохёо патриодуудай хүсэтэ буудалгаар нэрбэгдээ. Такеогой урда провинцида, тэрэнэй түбһөө оройдоо хоёр километр газарта шанга байлдаанууд болоно.

Камбоджын гол харгы — 1-дэхи номерой шоссе 60 километрэй хараан соо патриодуудай хиналта доро оронхой.

ПАРИЖ

Хамтын программые дэмжэнэ

ТАСС

Францийн Компартиин, Социалис партиин, зүүнэй радикал-социалистнуудай уряагаар Парижда зарлагдаһан ехэ митинг «Правительственна хамтын программын илалтын түлөө» гэһэн уряатайгаар үнгэрөө. Олон арбаад мянган француз ажалшад зүүнэй тала баригшадай программые дэмжэдэг тухайдаа мэдүүлхын тула, Версальска хаалгануудай дэргэдэхи Выставкын ехэ залда ерэбэ. Энэнь Францийн зүүнэй тала баридаг партинуудай улам бэхижэжэ байгаа нэгэдэлэй туг доро үнгэрһэн һүүлэй үеын эгээл ехэ митинг болоно.

ЛОНДОН

ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ ХАРША ҮШӨӨ НЭГЭ ХУУЛИ

ТАСС

Англиин ажалшадай салин хүлһые 90 үдэрэй турша «бага хэмдэнь байлгаха» тухай консервативна, правительствын хуулиин проект королева II Елизаветын гар табиһанай һүүлээр хүсэндөө оробо.

Хидэй кабинет энэнэй урда тээ үсөөхэн олонхиин дуугаар тус хуулиин проектые Англиин парламентын хоёр палатаар баталуулһан юм. Энэ проектын хуулита ёһоор хүсэндөө орохоһоо урид консервативна правительство ажалшадай салин хүлһэ «бата хэм хэмжээндэнь үлөөхэ» хэмжээнүүдые абаһан байгаа. Юумэнэй үнэ сэнгэй таһалгаряагүй хүндэржэ байһантай дашарамдуулан, гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаагүй экономикын һалбаринуудта ажалладаг миллион шахуу хүдэлмэришэд ба алба хаагшад шэнэ хуулние буруушаана.

Үтэлхэ наһандаа тэдхэмжэ абаха тухай асуудал хори гаран жэлэй туршада Англида шиидхэгдэнэгүй. Хүдэлжэ байхадаа пенсиингээ мүнгэ түлэһэн лэ хүнүүдтэ социальна тэдхэмжын системэ туһаламжа хүргэдэг. Теэд энэ мүнгэнинь пенсионеринүүдтэ бүришье хүрэдэггүй. Ажалшадай буһалгаа хэжэ, саг саг болоод лэ ажалаингаа түлөөһэ дээшэлүүлжэ шададаг һаа, наһатайшуулай тэмсэл ямаршье үрэ дүнгүй үлэшэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лондондо ажаһуудаг эхэнэр «Морнинг стар» газетын пенси дээшэлүүлхэ гэһэн уряатан плакат бяряад байна. Консерваторнуудай правительство энэ эхэнэрэй гүйлтые анхарха ха гү?

ТАСС-ай фотохронико.

ПАРИЖ

Үшөө нэгэ факультет хаагдаба

ТАСС

Захиргаанайнь шиидхэбэриин үндэһөөр, Лиссабоной университедэй хэлэ бэшэгэй факультет декабриин 10 болотор хаагдаба. Студентнүүдэй буһалгаануудай болоһонһоо уламжалан, иимэ шиидхэбэри гаргагдаа гэжэ факультедэй захиргаанай соведэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, буһалгаанай һэргээгдээ һаань, факультедтнай «тодорхой болзоргүйгөөр хаагдаха» гэжэ захиргаанай совет занана.

ЭЗЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

11.00 — Үхибүүдтэ «Армия Трясогузки» гэжэ уран һайханай фильм харуулагдаха. 12.20 — Мультфильмнүүдэй программа.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ телевидени.** Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 13.40 — **«Мүнөөдэр — СССР-эй Конституциин үдэр»** 14.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Дуратайлби шамдаа, түрэл нютагни» — концерт. 14.40 — **Үнгэтэ телевидени.** «Кино-гоор аяншалагшадай клуб». 15.40 — **Үнгэтэ телевидени.** «Доверие» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи, 2-дохи сери). 18.10 — Концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.50 — 19.00 — «Совет герб тухай рассказ» — телеочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Навстречу жизни» уран һайханай фильм. 20.35 — Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. «Динамо» (М) — «Химик» (Воскресенск) 3-дахи үе.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.25 — «За нами Москва» — уран һайханай фильм. 22.45 — хүгжэмтэ забһарлалга.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

23.00 — хоккейгээр Европын чемпионуудай кубогай түлөө мүрысөөн. Финал. ЦСКА (СССР) — «Брюнес» (Швеци).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

19.10 — «Красный дипломат» — телевизионно уран һайханай фильм — (2-дохи сери). 20.15 — концерт.

СРЕДА, ДЕКАБРИИН 6.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.00 — «Сагаан алтан» — телеочерк. 18.30 — үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.30 — телепанорама. 19.50 — концерт. 20.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.40 — «Эбдэршэгүй хани барисаан». «Буряад литература аха дүү литературын бүлэ соо». 21.40 — «Как стать мужчиной» — уран һайханай фильм. 22.50 — үдэшын концерт.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Манай арадай засаг» — түрүү бэшэг. «Үгэдөө хүрэхэбди» — Л. Максимовай корреспонденци. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Урдахи зорилгонууднай бүри орёо» — М. Ватоинай корреспонденци. «Эстафетэ үргэлжэлһөөр» — ТАСС-ай комментари. Түрэл орондомнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түрэл анда болонхойбди» — корреспонденци. О. Кедровой. «Хүнэй түлөө анхаран...» гэһэн корреспонденци. Нютаг нютагай һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Хилын саанаһаа абтаһан һонин. Нютаг нютагай һонин.

Газетымнай удаадахи номер декабриин 7-до гараха.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

● Типография управления поделам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01579. Заказ № 1396.